

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

εκδδα

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΚΖ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

ΤΙΤΛΟΣ

Τα κύρια χαρακτηριστικά οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών (ν.4781/2021) και η διαφοροποίηση του από την οργάνωση και λειτουργία των λοιπών υπουργείων.

Τμήμα Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων

Επιβλέπων:

Πατρίκιος Γεώργιος

Σπουδαστής:

Κωνσταντίνος Δημόπουλος

ΑΘΗΝΑ – 2022

Τίτλος Εργασίας

«Τα κύρια χαρακτηριστικά οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών (ν.4781/2021) και η διαφοροποίηση του από την οργάνωση και λειτουργία των λοιπών υπουργείων»

ΕΣΔΔΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

©

2022

ΔΗΛΩΣΗ

«Δηλώνω ρητά ότι, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας, δεν παραβιάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής»

Αθήνα, 19/05/2022

Κωνσταντίνος Δημόπουλος

Υπογραφή

Περίληψη

Ο σκοπός εκπόνησης της εργασίας έγκειται στην ανάλυση των βασικών πτυχών οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών, όπως αποκρυσταλλώθηκαν με την θέσπιση του νόμου για την οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών ν.4781/2021, που αποτελεί τον νέο Οργανισμό του. Σε επάλληλο επίπεδο, γίνεται εστίαση στις οργανωτικές διαφορές μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών υπουργείων της χώρας. Επισημαίνεται ότι ο νέος Οργανισμός εναρμονίζεται σε κάποιο βαθμό με το νομικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Κεντρικής Διοίκησης όπως ο νόμος για το Επιτελικό Κράτος ν.4622/2019, ο Υπαλληλικός Κώδικας ν.3528/2007. Μολαταύτα, η ιδιαιτερότητα του Υπουργείου Εξωτερικών ως προς την φύση των αρμοδιοτήτων του, καθιστά αναγκαία τη μερική διαφοροποίηση του Υπουργείου σε σχέση με τον τρόπο που οργανώνονται και λειτουργούν οι υπόλοιποι φορείς του Δημοσίου.

Υπό αυτό το πρίσμα, στην παρούσα εργασία δίνεται έμφαση στην ανάδειξη των διαφοροποιητικών χαρακτηριστικών που παρουσιάζει η οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία. Ενδεικτικά, αναφέρονται και αναλύονται οι διατάξεις του Υ.Κ. που δεν έχουν πεδίο εφαρμογής στο Υπουργείο Εξωτερικών, όπως το Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας, οι υπηρεσιακές μεταβολές των υπαλλήλων, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση του Υπουργείου από τις διατάξεις του ν.4622/2019.

Λέξεις κλειδιά: Υπουργείο Εξωτερικών, Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, Δημόσια Διοίκηση, Οργανισμός, Νόμος 4781/2021, Υπαλληλικός Κώδικας

Abstract

The purpose of this study is to analyze the basic aspects of the organization and operation of the Ministry of Foreign Affairs, as crystallized with the enactment of the Law 4781/2022, on the organization and operation of the Ministry of Foreign Affairs. At the same time, this dissertation focuses on the organizational differences between the Ministry of Foreign Affairs and the other Ministries of the country. It is pointed out that the new Organization is in line to some extent with the legal framework governing the organization and operation of the Central Administration, such as the law on the Executive State 4622 / 2019, the Law on the Civil Servants Code 3528 / 2007. Nevertheless, the particularity of the Ministry of Foreign Affairs in terms of its specific responsibilities makes necessary the partial differentiation of the Ministry in relation to the way the other public bodies are organized and operate.

In this light, the present dissertation emphasizes the differentiating characteristics of the organization and operation of the Ministry of Foreign Affairs in relation to the other Greek Ministries. Indicatively, the provisions of the Civil Servant Code that are not applicable to the Ministry of Foreign Affairs, such as the Unified Mobility System of the civil servants, the changes in their administrative situation, as well as the differentiation of the Ministry from the provisions of Law the 4622/2019, are mentioned and analyzed.

Key words: Ministry of Foreign Affairs, Greek Foreign Policy, Public Administration, Organization, Law 4781/2021, Civil Servants Code

Ευχαριστίες

Καταρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Γεώργιο Πατρίκιο, για τη διαρκή στήριξη και ουσιαστική καθοδήγηση που μου παρείχε, σε όλα τα στάδια εκπόνησης της τελικής εργασίας.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω τους εξαιρετικούς συναδέλφους του Τμήματος ΟΕΥ της 27^{ης} Εκπαιδευτικής Σειράς ΕΣΔΔΑ, για την άψογη συνεργασία μας σε αυτή την υπέροχη και εποικοδομητική περίοδο της φοίτησης μου στην ΕΣΔΔΑ.

Τέλος και εξίσου σημαντικό, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου, καθώς επίσης ένα τεράστιο ευχαριστώ στην οικογένεια μου και ιδιαίτερος στη μητέρα μου Μαρία, για την αμέριστη στήριξη, υπομονή και κατανόηση που επέδειξαν, καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης μου στην ΕΣΔΔΑ.

Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

Κατὰ Ματθαίον Ευαγγέλιο Κεφ. 19,30

*Εἰς μνήμην τοῦ πολυαγαπημένου πατέρα μου Δημήτρη, ὁ οποίος αποβίωσε λίγες
ἡμέρες πρὶν τὴν ἐκπόνηση τῆς παρούσας εργασίας.*

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
Abstract	5
Ευχαριστίες.....	6
Πίνακας Εικονογράφησης.....	9
Πίνακας Συντμήσεων και Συντομογραφιών	9
Εισαγωγή.....	10
Κεφάλαιο 1: Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα	11
Κεφάλαιο 2: Οργανισμοί Λειτουργίας Υπουργείων.....	13
Κεφάλαιο 3: Το Υπουργείο Εξωτερικών	16
3.1. Αποστολή του Υπουργείου Εξωτερικών.....	17
3.2. Η Δομή του Υπουργείου Εξωτερικών.....	18
3.3. Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Εξωτερικών	20
Κεφάλαιο 4: Οργανισμός λειτουργίας Υπουργείου Εξωτερικών.....	21
4.1. Μέρος Α: Οργάνωση Υπουργείου Εξωτερικών	22
4.2. Μέρος Β: Εξωτερική Υπηρεσία.....	25
4.3. Μέρος Γ: Προσωπικό Υπουργείου Εξωτερικών	26
4.4. Μέρος Δ: Οικονομικά Θέματα	27
Κεφάλαιο 5: Οργανωτικές διαφορές Υπουργείου Εξωτερικών με λοιπά Υπουργεία	28
5.1. Υπηρεσιακοί Γραμματείς των Υπουργείων.....	30
5.2. Γενική Επιθεώρηση Υπουργείου Εξωτερικών και Μονάδα εσωτερικού ελέγχου ..	32
5.3. Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων	35
5.4. Οι διαφορές στα Συλλογικά Όργανα του Υπουργείου Εξωτερικών	35
5.4.1. Διαφορές στην οργάνωση και λειτουργία των Πειθαρχικών Συμβουλίων	37
5.4.2. Οι διαφορές σε Πειθαρχικά θέματα	39
Κεφάλαιο 6: Διαφορές στο ανθρώπινο δυναμικό μεταξύ Υπουργείου Εξωτερικών και λοιπών υπουργείων	40
6.1. Οι Διαφορές στους Κλάδους του Υπουργείου Εξωτερικών και λοιπών υπουργείων	41
6.1.1. Οι διαφορές στο Βαθμολόγιο των υπαλλήλων	43
6.2. Οι διαφορές στις Υπηρεσιακές μεταβολές των υπαλλήλων.....	43
6.2.1 Κινητικότητα και μετατάξεις υπαλλήλων	44
6.2.2. Οι διαφορές στο σύστημα προαγωγών των υπαλλήλων	47
6.2.3. Οι διαφορές στην επιλογή προϊσταμένων	48
6.2.4. Οι διαφορές ως προς την αυτοδίκαιη απόλυση λόγω ορίου ηλικίας	49
6.3. Οι διαφορές στο καθεστώς των αδειών των υπαλλήλων	50
Κεφάλαιο 7: Επίλογος-Συμπεράσματα.....	50

Βιβλιογραφία.....	56
Παράρτημα: Οργανισμοί λειτουργίας Υπουργείων.....	57

Πίνακας Εικονογράφησης

Οργανισμοί λειτουργίας Υπουργείων της Ελληνικής Δημοκρατίας.....	15
Οργανόγραμμα Υπουργείου Εξωτερικών.....	19

Πίνακας Συντμήσεων και Συντομογραφιών

Σύντμηση	Επεξήγηση
Γ.Γ	Γενική Γραμματεία
Γ.Γ.Δ.Ο.Σ.	Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
ΔΕ	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΝΥ	Ειδική Νομική Υπηρεσία
ΕΣΔΔΑ	Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΣΚ	Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας
ν.	Νόμος
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΑΕΠ	Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων
ΟΕΥ	Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
π.δ.	Προεδρικό διάταγμα
ΠΕ	Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
Σ.	Σύνταγμα
ΤΕ	Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
ΥΕ	Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης
Υ.Κ.	Υπαλληλικός Κώδικας

Εισαγωγή

Το Υπουργείο Εξωτερικών αποτελεί τον φορέα άσκησης της εξωτερικής πολιτικής του κράτους με απώτερο σκοπό την προαγωγή και την προάσπιση των συμφερόντων της Ελληνικής Δημοκρατίας στο εξωτερικό. Ο νέος Οργανισμός λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών που θεσπίστηκε με το ν.4781/2021, προβαίνει σε μεταρρυθμίσεις των δομών και της λειτουργίας του, καθώς επίσης ενσωματώνει βέλτιστες πρακτικές, έτσι ώστε να επιτυγχάνει την αποτελεσματικότερη άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και κατ' επέκταση την εξυπηρέτηση του εθνικού συμφέροντος. Υπό αυτό το πρίσμα, ο Οργανισμός, μεταξύ άλλων, προβλέπει την αποστολή, την διάρθρωση αλλά και τις αρμοδιότητες των επιμέρους οργανικών μονάδων, καθώς επίσης τον αριθμό των οργανικών θέσεων και την κατανομή τους ανά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα. Επισημαίνεται ότι ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών θεσπίστηκε με νόμο, παρεκκλίνοντας από τις διατάξεις του ν.4622/2019 που προβλέπει την θέσπιση των Οργανισμών των Υπουργείων με προεδρικό διάταγμα.

Επιπροσθέτως, η οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών, αφενός παρουσιάζει αρκετές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία, αφετέρου εναρμονίζεται μερικώς με το νομικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εναρμόνισης του Υπουργείου Εξωτερικών με την οργάνωση των λοιπών υπουργείων, αποτελεί η γενική εφαρμογή των διατάξεων του Υ.Κ. για το προσωπικό του Υπουργείου Εξωτερικών, εκτός από τις ειδικές περιπτώσεις που ρυθμίζονται αποκλειστικά από τον Οργανισμό του Υπουργείου. Αντίστοιχα, σημαντική διαφοροποίηση αποτελεί η παρέκκλιση από το ΕΣΚ, όπου εν ολίγοις απαγορεύονται οι μετατάξεις των υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών σε άλλα υπουργεία. Παράλληλα, υπάρχουν περιπτώσεις μερικής διαφοροποίησης όπως ο θεσμός του Υπηρεσιακού Γραμματέα σε κάθε υπουργείο που εισάγει ο ν.4622/2019, ο οποίος για το Υπουργείο Εξωτερικών φέρει τον τίτλο του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα.

Αναφορικά με τη δομή της εργασίας η οποία διαρθρώνεται σε επτά Κεφάλαια, αρχικά στο 1^ο Κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικές πτυχές της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα, κυρίως ως προς τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και συγκροτείται η Κεντρική Διοίκηση στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, στο 2^ο Κεφάλαιο περιγράφεται ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας των υπουργείων μέσω των Οργανισμών τους, οι οποίοι θεσπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4622/2019. Περαιτέρω, το 3^ο Κεφάλαιο αναφέρεται στα βασικά χαρακτηριστικά οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς επίσης περιγράφεται η αποστολή, η δομή και το οργανόγραμμα του Υπουργείου. Το 4^ο Κεφάλαιο εξειδικεύει τις βασικές πτυχές του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών και αναπτύσσονται τα Μέρη Α-Δ που αναφέρονται στις οργανωτικές του βάσεις. Το 5^ο Κεφάλαιο εστιάζει στις οργανωτικές διαφορές του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία, περιγράφοντας την διαφοροποίηση από το νομικό καθεστώς που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των Υπουργείων. Αντίστοιχα, το 6^ο Κεφάλαιο εστιάζει στις διαφορές που προκύπτουν στην υπηρεσιακή κατάσταση και το νομικό καθεστώς των υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία. Τέλος, το 7^ο Κεφάλαιο συνοψίζει τα συμπεράσματα που προκύπτουν και αναδεικνύει τις κυριότερες διαφορές μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και των υπόλοιπων υπουργείων.

Κεφάλαιο 1: Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα

Η δημόσια διοίκηση αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της οργάνωσης και λειτουργίας ενός κράτους, ενώ είναι συνυφασμένη με την διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων και την διαδικασία διακυβέρνησης ενός τόπου και ενός λαού. Περαιτέρω, η δημόσια διοίκηση οργανώνει την άσκηση της εξουσίας της, μέσω των συστημάτων διοικητικής οργάνωσης με απώτερο σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (Κοιμτζόγλου, 2005). Ειδικότερα στην Ελλάδα, το άρθρο 101 του Σ. ορίζει ότι η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα, στο πλαίσιο του οποίου τα περιφερειακά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειας τους. Αντίστοιχα, οι κεντρικές υπηρεσίες έχουν ειδικές αρμοδιότητες αλλά και τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και το έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων.

Σε επάλληλο επίπεδο, η δημόσια διοίκηση δρα ως διακριτός και εξειδικευμένος μηχανισμός της εκτελεστικής εξουσίας του κράτους, ενώ διέπεται και δεσμεύεται τόσο από το κανονιστικό πλαίσιο, αλλά όσο και το πολιτικό περιβάλλον που ισχύει και διαμορφώνεται από τους αντίστοιχους θεσμούς και τα όργανα της χώρας. Η Κυβέρνηση και η δημόσια διοίκηση αποτελούν τις δύο συνιστώσες της εκτελεστικής λειτουργίας και τελούν σε ιεραρχική σχέση μεταξύ τους, δεδομένου ότι η διοίκηση εκτελεί τις αποφάσεις της κυβέρνησης η οποία σύμφωνα με το Σ. διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής και εκφράζει την λαϊκή κυριαρχία (Μακρυδημήτρης, 2010).

Επιπροσθέτως, ο ν.4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 18 προσδιορίζει επακριβώς το σύνολο των φορέων που εντάσσονται στην Κεντρική Δημόσια Διοίκηση:

- Η Προεδρία της Δημοκρατίας
- Η Προεδρία της Κυβέρνησης
- Τα Υπουργεία και οι αποκεντρωμένες ή περιφερειακές υπηρεσίες τους
- Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- Οι Ανεξάρτητες Αρχές

Αντίστοιχα, η αποστολή των φορέων της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης έγκειται στην εκτέλεση και διαφύλαξη των επιταγών του Συντάγματος και των νόμων, την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών. Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς, η Κεντρική Δημόσια Διοίκηση εκπληρώνει την αποστολή της μέσω της εφαρμογής των αρχών της καλής διακυβέρνησης και χρηστής διοίκησης όπως: οι αρχές της νομιμότητας, της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας, της αναγκαιότητας και επικουρικότητας, της αξιοκρατίας και του επαγγελματισμού.

Περαιτέρω, ο ν.4622/2019, καθόρισε ένα νέο πλαίσιο οργάνωσης των δημοσίων υπηρεσιών και των ΝΠΔΔ που εποπτεύονται από αυτές, με απώτερο σκοπό την κατοχύρωση μιας νέας μεθοδολογίας πιο ευέλικτης σε σχέση με το παρελθόν. Ειδικότερα, στο άρθρο 20 του ν.4622/2019 ορίζεται το νομικό καθεστώς που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης καθώς και των εποπτευόμενων από αυτούς ΝΠΔΔ, μέσω της θέσπισης του Οργανισμού λειτουργίας του κάθε φορέα. Οι εν λόγω Οργανισμοί καθορίζουν τις βασικές πτυχές οργάνωσης και

λειτουργίας τους και θεσπίζονται με π.δ., έκτος από τις Ανεξάρτητες Αρχές των οποίων οι Οργανισμοί καταρτίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων διοίκησης τους.

Επιπροσθέτως, η δομή των Οργανισμών περιλαμβάνει:

- Την αποστολή του φορέα καθώς και την διάρθρωση των υπηρεσιών του φορέα σε οργανικές μονάδες
- Τους στρατηγικούς σκοπούς των Γενικών Διευθύνσεων αλλά και τους επιχειρησιακούς στόχους των Διευθύνσεων και των Τμημάτων
- Το σύνολο των οργανικών θέσεων του προσωπικού και την κατανομή τους σε κλάδους και ειδικότητες
- Το καθκοντολόγιο των υπαλλήλων και τις αρμοδιότητες των προϊσταμένων των υπηρεσιών.

Κεφάλαιο 2: Οργανισμοί Λειτουργίας Υπουργείων

Καταρχάς, το Υπουργείο αποτελεί την δημόσια υπηρεσία που υπάγεται στην διοίκηση μέλους της Κυβέρνησης, τον Υπουργό και καλύπτει έναν τομέα του κυβερνητικού έργου με απώτερο σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Το πεδίο αλλά και η έκταση των αρμοδιοτήτων του εκάστοτε υπουργείου δύναται να τροποποιηθεί ανάλογα με τις πολιτικές επιλογές της Κυβέρνησης η οποία σύμφωνα με το άρθρο 73 του Σ., κατευθύνει και καθορίζει την γενική πολιτική της χώρας. Περαιτέρω, η εσωτερική οργάνωση και λειτουργία των υπουργείων αναπτύσσεται σε πυραμιδοειδή μορφή κατά Γενικές Διευθύνσεις, Διευθύνσεις, Τμήματα και βασίζεται στις διατάξεις των Οργανισμών τους (Μακρυδημήτρης, 2010, σ. 118). Με άλλα λόγια, η οργάνωση και λειτουργία των Υπουργείων βασίζεται και προσδιορίζεται από τους Οργανισμούς τους, οι οποίοι καταρτίζονται, αντικαθίστανται ή τροποποιούνται με προεδρικό διάταγμα ύστερα από πρόταση του αρμόδιου υπουργού ή του Πρωθυπουργού.

Επιπροσθέτως, η θέσπιση του Οργανισμού λειτουργίας για το εκάστοτε Υπουργείο, εξυπηρετεί και διασφαλίζει την αποτελεσματική, ορθολογική και αποδοτική λειτουργία του φορέα έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στην αποστολή του. Πιο συγκεκριμένα, με την επιλογή του εν λόγω μοντέλου επιτυγχάνεται η τήρηση βασικών αρχών διοικητικής οργάνωσης όπως (Μακρυδημήτρης, 2010):

- Η επιτελική οργάνωση των υπηρεσιών
- Η αποκέντρωση μέσω της εκχώρησης αρμοδιοτήτων στα περιφερειακά όργανα της χώρας
- Η ενίσχυση της αποδοτικότητας του φορέα που προκύπτει από την συγχώνευση υπηρεσιών αλλά και την κατάργηση περιττών υπηρεσιών
- Ο περιορισμός των συμβουλίων και των επιτροπών για να μην προκύπτει η διάχυση των ευθυνών, καθώς επίσης και αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων
- Η ορθολογικότερη εκτίμηση των αναγκών σε προσωπικό.

Παράλληλα, οι Οργανισμοί λειτουργίας των Υπουργείων καθορίζουν τις βασικές πτυχές οργάνωσης και λειτουργίας τους ως φορείς της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης σύμφωνα με τα κάτωθι (Υπουργείο Εσωτερικών, 2019):

- Προσδιορίζουν την αποστολή του Υπουργείου στο πλαίσιο του οποίου μορφοποιούνται οι στρατηγικοί του στόχοι
- Προσδιορίζουν τις οργανικές μονάδες, καθώς επίσης τους επιχειρησιακούς στόχους των Γενικών Διευθύνσεων, των Διευθύνσεων και τις αρμοδιότητες των Τμημάτων
- Καθορίζουν το σύνολο των οργανικών θέσεων του προσωπικού, όπως επίσης τις καταθέτουν σε, κλάδους και ειδικότητες
- Περιγράφουν τα καθήκοντα που αντιστοιχούν σε κάθε θέση ευθύνης, καθώς και τους κλάδους από τους οποίους θα προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων
- Συστήνουν, καταργούν ή συγχωνεύουν Γενικές ή Ειδικές Γραμματείες, καθώς επίσης και θέσεις προσωπικού ή κλάδων.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι οργανισμοί λειτουργίας των 19 Υπουργείων της Ελληνικής Δημοκρατίας οι οποίοι έχουν θεσπιστεί με Προεδρικό διάταγμα πλην εξαιρέσεων που θα αναλυθούν στη συνέχεια.

Σειρά Τάξης Υπουργείων	Οργανισμός Λειτουργίας
Υπουργείο Οικονομικών	π.δ. 142/2017
Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	π.δ. 5/2022
Υπουργείο Εξωτερικών	ν. 4781/2021
Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	ν. 2295/1995
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	π.δ. 18/2018
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	π.δ. 134/2017
Υπουργείο Υγείας	π.δ. 121/2017
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	π.δ. 132/2017
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	ν. 1481/1984
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	π.δ. 2/2018
Υπουργείο Δικαιοσύνης	π.δ. 6/2021
Υπουργείο Εσωτερικών	π.δ. 141/2017
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	π.δ. 122/2017
Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	π.δ. 40/2020
Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	π.δ.123/2017
Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	π.δ. 13/2018
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	π.δ. 97/2017
Υπουργείο Τουρισμού	π.δ. 127/2017
Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	π.δ. 151/2004

Πίνακας 1: Οργανισμοί λειτουργίας Υπουργείων της Ελληνικής Δημοκρατίας

Κεφάλαιο 3: Το Υπουργείο Εξωτερικών

Η ιστορία του Υπουργείου Εξωτερικών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία της Ελληνικής Δημοκρατίας καθόσον ιδρύθηκε το 1822 κατά την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου με την ονομασία Γραμματεία επί των Εξωτερικών και το 1862 έλαβε επίσημα την ονομασία του ως Υπουργείο Εξωτερικών (Politicalpedia, 2022). Περαιτέρω, το Υπουργείο Εξωτερικών αποτελεί τον φορέα άσκησης της εξωτερικής πολιτικής του κράτους με απώτερο σκοπό την προαγωγή και προάσπιση των συμφερόντων της Ελληνικής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, αλλά και την συμβολή της χώρας στην εδραίωση της διεθνούς ειρήνης και σταθερότητας σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Επιπροσθέτως, τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, καθώς επίσης η ολοένα και αυξανόμενη αλληλεπίδραση των κρατών σε οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο, καθιστούν αναγκαία την αναπροσαρμογή της διπλωματικής δράσης, με απώτερο σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση και αντιμετώπιση των προκλήσεων και ευκαιριών που προκύπτουν. Υπό αυτό το πρίσμα, το Υπουργείο θέσπισε το 2021 τον νέο νόμο 4781/2021 για την οργάνωση και λειτουργία του, που επέχει θέση Οργανισμού, καθώς επίσης για πρώτη φορά εκπόνησε το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Εξωστρέφειας 2021 και το Ετήσιο Σχέδιο Δράσης 2021, τα οποία σχέδια αποτελούν τον οδικό χάρτη προώθησης της εξωστρέφειας και των επιδιώξεων της χώρας στο εξωτερικό.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι το σύνολο του τακτικού προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών ανέρχεται σε 1970 υπαλλήλους, ενώ ο προϋπολογισμός του Υπουργείου για το 2021 ανήλθε σε 276 εκατομμύρια ευρώ (Εξωτερικών, Ετήσιο Σχέδιο Δράσης, 2021).

3.1. Αποστολή του Υπουργείου Εξωτερικών

Η Αποστολή του Υπουργείου Εξωτερικών έγκειται στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής τη χώρας, η οποία εν ολίγοις περιλαμβάνει τα θέματα που εμπίπτουν στις διεθνείς σχέσεις της Ελλάδας με τον υπόλοιπο κόσμο. Σε αυτήν εντάσσονται τόσο η διεθνής συνεργασία, η διεθνής πολιτική και διεθνής εκπροσώπηση της χώρας, αλλά όσο και η προάσπιση των ελληνικών συμφερόντων στο εξωτερικό (Υπουργείο Εξωτερικών, 2022). Ο ν.4781/2021 που αποτελεί τον Οργανισμό λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών, εξειδικεύει και απαριθμεί στο άρθρο 4 τις τριάντα αρμοδιότητες του, καθώς επίσης στο άρθρο 3 συνοψίζει τις βασικές επιδιώξεις του Υπουργείου ως εξής:

- Την προάσπιση της ασφάλειας και της ακεραιότητας της χώρας
- Την εδραίωση της ειρήνης και της σταθερότητας
- Την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Την ενίσχυση του ρόλου της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Την συμβολή της Ελλάδας στην εδραίωση της διεθνούς σταθερότητας
- Την προαγωγή των συμφερόντων της χώρας σε διμερές και πολυμερές επίπεδο
- Την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των ελλήνων στο εξωτερικό
- Την προώθηση των ελληνικών οικονομικών, εμπορικών συμφερόντων στο εξωτερικό αλλά και την προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην χώρα.

3.2. Η Δομή του Υπουργείου Εξωτερικών

Η δομή του Υπουργείου Εξωτερικών σύμφωνα με το άρθρο 5 του Οργανισμού, περιλαμβάνει την Κεντρική Υπηρεσία, τις Περιφερειακές Υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτή, καθώς και την Εξωτερική Υπηρεσία, η οποία αποτελείται από τις διπλωματικές και προξενικές Αρχές. Ειδικότερα, η Κεντρική Υπηρεσία διαρθρώνεται σε:

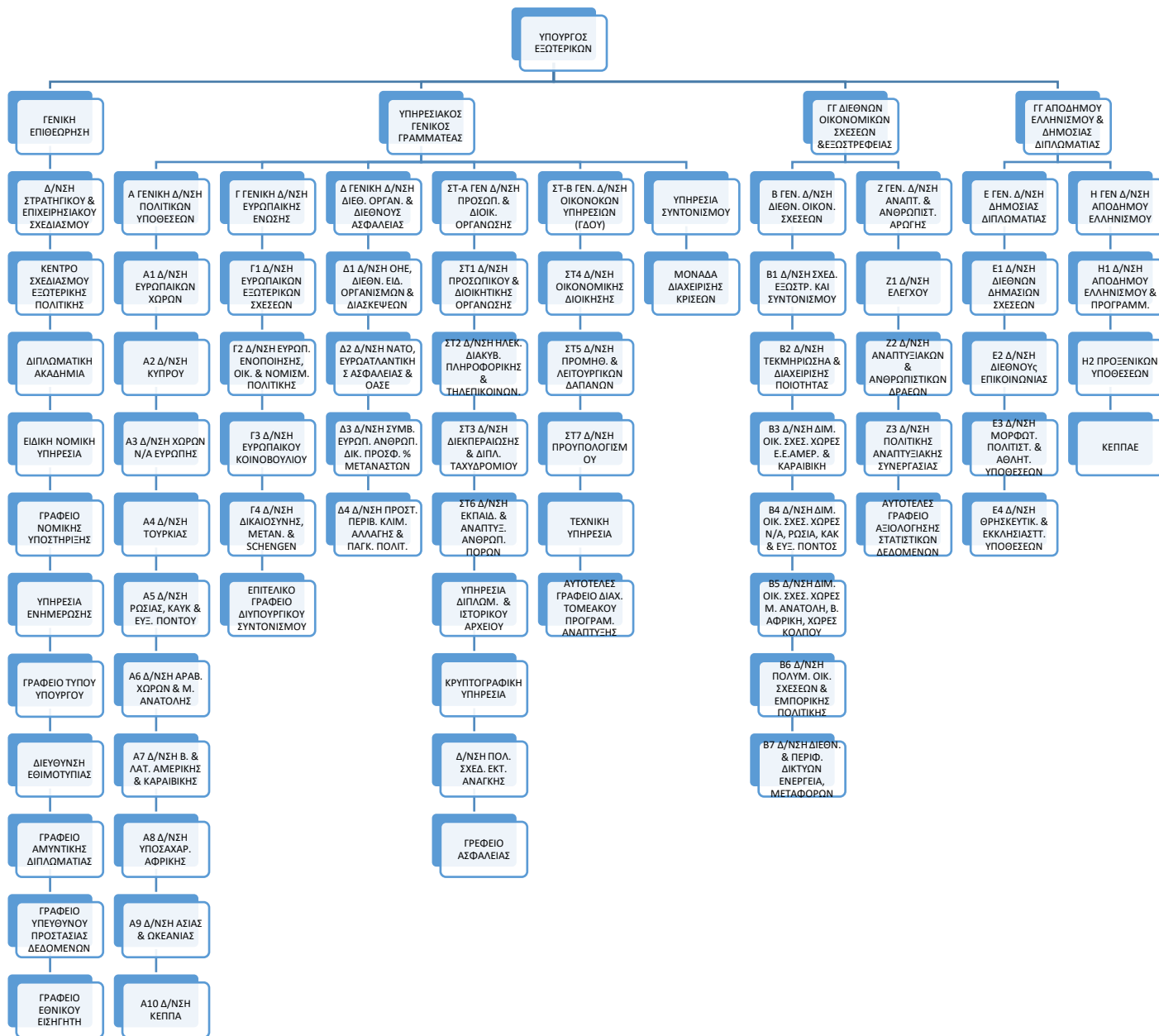
- Διπλωματικά και Ιδιαίτερα Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών
- Δύο Γενικές Γραμματείες
- Εννέα Γενικές Διευθύνσεις
- Γενική Επιθεώρηση
- Δύο Περιφερειακές υπηρεσίες (Θεσσαλονίκη, Ξάνθη)

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Οργανισμού το Υπουργείο Εξωτερικών εποπτεύει και τους εξής φορείς:

- Ελληνική Εθνική Επιτροπή UNESCO
- Διεθνές Κέντρο Μελετών Ευξείνου Πόντου
- Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας
- Ελληνική Εταιρία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.
- Ο.Α.Ε.Π.

Ειδικότερα, το οργανόγραμμα του Υπουργείου Εξωτερικών έχει ως εξής:

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πηγές: ν.4781/2021 και ν.4886/2022

Αντίστοιχα, το νομικό καθεστώς που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Εξωτερικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών καθορίζεται στο π.δ.194/1998, το οποίο προσδιορίζει το δίκτυο διπλωματικής εκπροσώπησης στο εξωτερικό όπου σήμερα απαριθμεί ενενήντα εννέα Πρεσβείες, εξήντα δύο Γενικά Προξενεία, δεκατρία Προξενεία, ένα Γραφείο Συνδέσμου και εννέα Μόνιμες Αντιπροσωπείες σε Διεθνείς Οργανισμούς (Εξωτερικών, Διμερείς Σχέσεις Ελλάδας, 2022).

3.3. Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Εξωτερικών

Η ελληνική εξωτερική πολιτική, στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, είναι συνυφασμένη με την εξυπηρέτηση του εθνικού συμφέροντος, ενώ η αποτελεσματική άσκηση της προϋποθέτει ένα σύγχρονο οργανωτικό σχήμα που βασίζεται σε μεταρρυθμίσεις των δομών αλλά και της λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών. Κατά την περίοδο της Γ΄ Ελληνικής Δημοκρατίας¹, η οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών βασίστηκε στη θέσπιση του Οργανισμού, ο οποίος προβλέπει επακριβώς τον τρόπο άσκησης, συγκρότησης και οργάνωσης της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Ειδικότερα, από το 1974 έως και σήμερα, ο Οργανισμός λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών έχει θεσπιστεί και τροποποιηθεί 4 φορές με τους νόμους ν.419/1976, ν.2594/1998, ν.3566/2007 και τον ν.4781/2021 που ισχύει έως σήμερα.

Υπό αυτό το πρίσμα, ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών, μεταξύ άλλων, προβλέπει την αποστολή, την διάρθρωση αλλά και τις αρμοδιότητες των επιμέρους οργανικών μονάδων, καθώς επίσης τον αριθμό των οργανικών θέσεων και την κατανομή τους ανά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα. Αξίζει να επισημανθεί ότι ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών, σε κάποια σημεία διαφοροποιείται σε σχέση με τους Οργανισμούς των υπόλοιπων υπουργείων εξαιτίας της ειδικής φύσης των αρμοδιοτήτων που ασκεί.

---

¹ Η βιβλιογραφία αναφέρει ως Γ Ελληνική Δημοκρατία την περίοδο 1974 έως και σήμερα.

Κεφάλαιο 4: Οργανισμός λειτουργίας Υπουργείου Εξωτερικών

Ο νέος Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών που θεσπίστηκε με τον ν.4781/2021 και τροποποίησε τον προηγούμενο ν.3566/2019, αποτελεί ένα σύγχρονο νομοθέτημα το οποίο μεταρρύθμισε τον μηχανισμό άσκησης της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Ο εν λόγω Οργανισμός, αποτέλεσε προϊόν πολυετούς επεξεργασίας, έχοντας ως στόχο την εισαγωγή των κατάλληλων καινοτομιών που θα εκσυγχρονίσουν την εξωτερική πολιτική, καθιστώντας την πιο εξωστρεφή και δημιουργική (Καθημερινή, 2020). Υπό το φως των ανωτέρω, οι οργανωτικές βάσεις του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών διαρθρώνονται σε τρεις πυλώνες:

1. Διεθνείς Σχέσεις
2. Οικονομικές σχέσεις και Εξωστρέφεια
3. Απόδημός Ελληνισμός και Δημόσια Διπλωματία

Σε επάλληλο επίπεδο, ο νέος Οργανισμός εναρμονίζει μερικώς την οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών με τις κατευθυντήριες γραμμές της νομοθεσίας για το επιτελικό κράτος ν.4622/2019, όπου μεταξύ άλλων, δημιουργούνται νέες δομές για την υλοποίηση των σχεδίων δράσης του Υπουργείου. Αντίστοιχα, η δομή του Οργανισμού ακολουθεί της αρχές της καλής νομοθέτησης σύμφωνα με τον ν.4622/2019 και ενσωματώνει σε ενιαίο κείμενο, τις διατάξεις που αφορούν στη διάρθρωση και τις αρμοδιότητες των Διευθύνσεων του Υπουργείου, οι οποίες μέχρι πρότινος ρυθμιζόνταν μέσω διακριτού προεδρικού διατάγματος.

Τέλος, ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών αποτελείται από 451 άρθρα με έκταση τις 154 σελίδες και διαρθρώνεται σε πέντε Μέρη, τα οποία επιμερίζονται σε κεφάλαια, υποκεφάλαια και θα αναλυθούν στις ενότητες που θα ακολουθήσουν.

4.1. Μέρος Α: Οργάνωση Υπουργείου Εξωτερικών

Καταρχάς, τα άρθρα 1 και 2 προσδιορίζουν τον σκοπό και το αντικείμενο του νόμου, ενώ το μέρος Α (άρθρα 3-286) που διαρθρώνεται σε 6 Κεφάλαια και 34 Υποκεφάλαια, εξειδικεύει την οργάνωση του Υπουργείου Εξωτερικών, συνιστώντας τον κατά κυριολεξία «Οργανισμό» του. Ειδικότερα, στο προβλέπεται το σύνολο των οργανικών μονάδων της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτή, καθώς επίσης προσδιορίζεται η διάρθρωση των Γενικών Διευθύνσεων, των Διευθύνσεων του Υπουργείου και οι αρμοδιότητές τους. Αξίζει να επισημανθεί ότι ο νέος Οργανισμός αναδιαρθρώνει αλλά και ιδρύει νέες οργανικές μονάδες που προβλέπονται στο Μέρος Α (άρθρα 3-252), με σκοπό την αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου. Περαιτέρω, στα άρθρα 252-286 επαναπροσδιορίζεται το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Συλλογικών Οργάνων της Κεντρικής Υπηρεσίας, όπως ενδεικτικά το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, 2021).

Πιο συγκεκριμένα, στο Κεφάλαιο Α στα άρθρα 3-20, εξειδικεύονται οι Γενικές Διατάξεις του Οργανισμού που περιλαμβάνουν την αποστολή, τις αρμοδιότητες αλλά και την διάρθρωση του Υπουργείου Εξωτερικών. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζεται η διάρθρωση της Κεντρική Υπηρεσίας, των Περιφερειακών Υπηρεσιών, καθώς επίσης προσδιορίζεται και απαριθμείται το σύνολο των αρμοδιοτήτων των Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου. Περαιτέρω, το Κεφάλαιο Α καθορίζει την αλληλεπίδραση του Υπουργείου Εξωτερικών με άλλα Υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες, ενώ προσδιορίζονται οι φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εξωτερικών. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στο άρθρο 19 προβλέπεται η εφαρμογή του Υ.Κ. για τα ζητήματα του ανθρώπινου δυναμικού του Υπουργείου Εξωτερικών που δεν ρυθμίζονται από τον Οργανισμό.

Αντίστοιχα, το Κεφάλαιο Β (άρθρα 21-79) διαρθρώνεται σε δώδεκα Υποκεφάλαια και εξειδικεύει τις υπηρεσίες που υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών. Ειδικότερα, σε κάθε Υποκεφάλαιο ορίζονται οι αρμοδιότητες, η διάρθρωση και η στελέχωση κάθε υπηρεσίας που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό. Επισημαίνεται ότι η Διεύθυνση Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, το Γραφείο Αμυντικής

Διπλωματίας, το Γραφείο Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων και το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή αποτελούν νέες οργανικές μονάδες που ιδρύθηκαν με την θέσπιση του νέου Οργανισμού. Συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού υλοποιήθηκε δυνάμει του ν.4622/2019, ενώ το Γραφείο Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων συστήθηκε δυνάμει του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων ΕΕ 2016/679 (Υπουργείο Εξωτερικών, 2020). Αντίστοιχα, το Γραφείο Αμυντικής διπλωματίας δημιουργήθηκε για τον συντονισμό του Υπουργείου Εξωτερικών με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, έτσι ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα οι κίνδυνοι και οι απειλές για την εθνική ασφάλεια της χώρας.

Επιπροσθέτως, το Γ κεφάλαιο περιλαμβάνει τα άρθρα 80-158 και διαρθρώνεται σε 11 Υποκεφάλαια που προσδιορίζουν την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών που υπάγονται στον Υπηρεσιακό Γενικό Γραμματέα. Καταρχάς, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 80 του Οργανισμού και κατά παρέκκλιση των άρθρων 36, 37 του ν. 4622/2019, στη θέση του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών τοποθετείται υπάλληλος του Διπλωματικού κλάδου που φέρει τον βαθμό Πρέσβη ή Πληρεξούσιου Υπουργού Α. Περαιτέρω, το κάθε Υποκεφάλαιο ρυθμίζει την σύσταση, την αποστολή, την διάρθρωση και τις αρμοδιότητες κάθε υπηρεσίας που υπάγεται στον Υπηρεσιακό Γενικό Γραμματέα, όπως για παράδειγμα η Υπηρεσία Συντονισμού που θεσμοθετήθηκε δυνάμει του ν.4622/2019 σε όλα τα υπουργεία, με σκοπό την έγκαιρη ενημέρωση της Προεδρίας της Κυβέρνησης. Ωστόσο, σε περίπτωση που οριστεί Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών αρμόδιος για ευρωπαϊκές υποθέσεις, η Γ Γενική Διεύθυνση ΕΕ υπάγεται σε αυτόν και όχι στον Υπηρεσιακό Γενικό Γραμματέα. Επίσης, αναφέρεται ότι η σύσταση για πρώτη φορά στο Υπουργείο Εξωτερικών της ΣΤ-Β Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, η οποία είναι επιφορτισμένη με τον διαχωρισμό των οικονομικών θεμάτων από τα διοικητικά θέματα βελτιώνει την λειτουργία του Υπουργείου, ενώ παράλληλα εναρμονίζει το Υπουργείο Εξωτερικών σε αυτόν τον τομέα οργάνωσης με τα λοιπά υπουργεία. Περαιτέρω, η ίδρυση του Σώματος Πιστοποιημένων Μεταφραστών συνοδεύτηκε με την κατάργηση της Μεταφραστικής Υπηρεσίας του Υπουργείου αλλά και με την εισαγωγή καινοτόμων υπηρεσιών όπως η ψηφιοποίηση της διαδικασίας μεταφράσεων, ενώ ο έλεγχος της διαδικασίας ελέγχου των υποψηφίων μεταφραστών θα διενεργείται από το ΑΣΕΠ.

Το Δ Κεφάλαιο στα άρθρα 159-214 περιλαμβάνει τις διατάξεις που ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία της ΓΓ Δ.Ο.Σ. και Εξωστρέφειας, η οποία συστήθηκε με το π.δ. 84/2019 και είναι επιφορτισμένη με την αύξηση των εξαγωγών και της εξωστρέφειας της χώρας. Στην εποπτεία της νέας Γενικής Γραμματείας υπάγονται η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. καθώς και ο Ο.Α.Ε.Π. Αξίζει να επισημανθεί ότι ο νέος Οργανισμός αναβαθμίζει την οικονομική διπλωματία της χώρας καθόσον την εντάσσει στον πυρήνα δραστηριοτήτων του Υπουργείου. Μεταξύ άλλων, η θέσπιση του Οργανισμού ενσωματώνει από το Υπουργείο Ανάπτυξης στο Υπουργείο Εξωτερικών ένα σύνολο από κατακερματισμένες υπηρεσίες που ασκούν ζητήματα εμπορικής διπλωματίας. Το εν λόγω κεφάλαιο διαρθρώνεται σε 3 Υποκεφάλαια τα οποία εξειδικεύουν την οργάνωση, λειτουργία, αλλά και τις αρμοδιότητες των Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων που υπάγονται στην Γενική Γραμματεία.

Το Κεφάλαιο Ε περιλαμβάνει τα άρθρα 215-251 και διαρθρώνεται σε 2 Υποκεφάλαια που ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών της ΓΓ Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, ενώ εξειδικεύονται οι φορείς που υπάγονται σε αυτήν όπως η Ελληνική Εθνική Επιτροπή UNESCO, το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας και η Διοίκηση του Αγίου Όρους. Περαιτέρω, τα ζητήματα που αφορούν στον Απόδημο Ελληνισμό και στη Δημόσια Διπλωματία αποτελούν τον 3^ο οργανωτικό πυλώνα του Υπουργείου και υπό αυτό το πρίσμα ο νέος Οργανισμός θεσπίζει την ΓΓ Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, η οποία είναι επιφορτισμένη να υλοποιεί και να συντονίζει δράσεις που εξυπηρετούν τις ανάγκες των ελλήνων στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Επισημαίνεται ότι οι Διευθύνσεις Ε1 και Ε2 που υπάγονται στην Ε Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Διπλωματίας στελεχώνονται κυρίως με υπαλλήλους του Κλάδου Συμβούλων και Γραμματέων Επικοινωνίας που μετατάχθηκαν από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης στο Υπουργείο Εξωτερικών, την επαύριον της θέσπισης του νέου Οργανισμού.

Τέλος, το Κεφάλαιο ΣΤ περιλαμβάνει τα άρθρα 252-286 και διαρθρώνεται σε δεκατέσσερα Υποκεφάλαια, που ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία των Συλλογικών Οργάνων της Κεντρικής Υπηρεσίας. Ειδικότερα, επανακαθορίζεται το οργανωτικό πλαίσιο και ο τρόπος λειτουργίας των συλλογικών οργάνων της Κεντρικής Υπηρεσίας, όπως για παράδειγμα το οκταμελές Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο,

καθώς επίσης παρέχονται οι εξουσιοδοτήσεις που ρυθμίζουν επιμέρους ζητήματα (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, 2021). Αντίστοιχα, στο κάθε Υποκεφάλαιο ρυθμίζεται ξεχωριστά το καθεστώς που διέπει τα δεκατέσσερα Συμβούλια και Επιτροπές που λειτουργούν στην Κεντρική Υπηρεσία.

4.2. Μέρος Β: Εξωτερική Υπηρεσία

Έχει επισημανθεί στο άρθρο 5 του Οργανισμού ότι η διάρθρωση του Υπουργείου Εξωτερικών περιλαμβάνει την Κεντρική Υπηρεσία καθώς επίσης και την Εξωτερική Υπηρεσία στην οποία εντάσσεται το σύνολο των διπλωματικών και προξενικών Αρχών στο εξωτερικό. Η άσκηση αρμοδιοτήτων εκ μέρους της Ελληνικής Δημοκρατίας σε άλλες χώρες στο εξωτερικό παρουσιάζει ιδιαιτερότητες, ενώ η οργάνωση και λειτουργία των Αρχών εναρμονίζεται με τον νομικό πολιτισμό που διέπει το Διπλωματικό Δίκαιο, όπως η Συνθήκη της Βιέννης για τις Διπλωματικές Σχέσεις (1961).

Το Β Μέρος του Οργανισμού περιλαμβάνει τις βασικές πτυχές οργάνωσης και λειτουργίας των διπλωματικών αρχών τις χώρες όπως οι Πρεσβείες, οι Μόνιμες Αντιπροσωπείες σε διεθνείς οργανισμούς, οι Διπλωματικές Αντιπροσωπείες και τα Γραφεία Συνδέσμου. Μολαταύτα, σε ένα ευμετάβλητο διεθνές περιβάλλον όπου οι σχέσεις των χωρών επαναπροσδιορίζονται συνεχώς, το δίκτυο των διπλωματικών Αρχών της Ελλάδας στο εξωτερικό, δεν εξειδικεύεται στο Β Μέρος του Οργανισμού, αλλά στο π.δ. 194/1998, το οποίο ορίζει επακριβώς την σύνθεση του προσωπικού των διπλωματικών και προξενικών Αρχών στο εξωτερικό. Ειδικότερα, το Β Μέρος αποτελείται από τα άρθρα 287-317 και διαρθρώνεται σε 4 Κεφάλαια τα οποία αποσκοπούν στην εύρυθμη λειτουργία των διπλωματικών αρχών της χώρας.

Καταρχάς, το Κεφάλαιο Α που εκτείνεται στα άρθρα 287-296, περιλαμβάνει τις διατάξεις που ορίζουν το καθεστώς που διέπει τις διπλωματικές Αρχές της χώρας στο εξωτερικό και πιο συγκεκριμένα προσδιορίζει τον τρόπο σύστασης και κατάργησης των εν λόγω Αρχών, τα καθήκοντα τους, καθώς επίσης την διαδικασία διαπίστευσης, ανάκλησης και αναπλήρωσης των προϊσταμένων των διπλωματικών Αρχών. Στη συνέχεια, το Κεφάλαιο Β που αναλύεται στα άρθρα 297-308, καθορίζει το νομικό καθεστώς που διέπει τις προξενικές Αρχές της χώρας, όπως επίσης τον τρόπο σύστασης τους και τα καθήκοντα των έμμισθων και άμισθων προξενικών Αρχών. Επίσης, το Κεφάλαιο Γ που εκτείνεται στα άρθρα 309-313, προσδιορίζει τις οργανωτικές βάσεις των Γραφείων Ο.Ε.Υ., τα οποία αποτελούν τμήματα των διπλωματικών Αρχών και είναι επιφορτισμένα κυρίως με την άσκηση της οικονομικής και εμπορικής διπλωματίας της χώρας. Περαιτέρω, το Κεφάλαιο Δ που εκτείνεται στα άρθρα 314-317, ορίζει τον τρόπο οργάνωσης, λειτουργίας και στελέχωσης των Γραφείων Δημόσιας Διπλωματίας της χώρας στο εξωτερικό. Επισημαίνεται, ότι τα Γραφεία Δημόσιας Διπλωματίας αποτελούν τμήματα των διπλωματικών Αρχών και ασκούν αρμοδιότητες δημόσιας διπλωματίας όπως για παράδειγμα η προβολή του κυβερνητικού έργου και η υποστήριξη της εξωστρέφειας της χώρας.

4.3. Μέρος Γ: Προσωπικό Υπουργείου Εξωτερικών

Το Μέρος Γ περιλαμβάνει τα άρθρα 318-424 και διαρθρώνεται σε πέντε Κεφάλαια, στα οποία εξειδικεύονται οι ρυθμίσεις που αφορούν στο προσωπικό του Υπουργείου Εξωτερικών. Η αποστολή και η επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Υπουργείου Εξωτερικών βασίζονται εν πολλοίς στο ανθρώπινο δυναμικό του και υπό αυτό το πρίσμα ο νέος Οργανισμός αποδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στην αξιοποίηση του. Αξίζει να επισημανθεί ότι το στελεχιακό δυναμικό του Υπουργείου διαθέτει αυξημένα προσόντα, δεδομένου ότι για την πρόσληψη υπαλλήλων σε αρκετούς κλάδους υπαλλήλων του Υπουργείου τίθεται ως προαπαιτούμενα η κτήση πτυχίου ΑΕΙ και η άριστη γνώση σε δύο ξένες γλώσσες. Τέλος, το νομικό καθεστώς που διέπει το σύνολο των υπαλλήλων του Υπουργείου διαφοροποιείται σε πολλά σημεία από τις προβλέψεις του Υ.Κ., αν και σύμφωνα με το άρθρο 19 του Οργανισμού ο Υ.Κ. έχει πεδίο εφαρμογής στα θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του.

Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α που αναλύεται στα άρθρα 318-326 περιλαμβάνει τις γενικές διατάξεις σχετικά με το προσωπικό του Υπουργείου, όπως τους Κλάδους του προσωπικού του Υπουργείου, τα γενικά προσόντα που απαιτούνται για τον διορισμό των υπαλλήλων, καθώς επίσης το καθεστώς των κανονικών και αναρρωτικών αδειών των υπαλλήλων, δεδομένου ότι εισάγονται εξαιρέσεις σε σχέση με τον Υ.Κ. Αντίστοιχα, το Κεφάλαιο Β που διαρθρώνεται στα άρθρα 327-338 ρυθμίζει τις μεταβολές υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων του Υπουργείου όπως η αξιολόγηση, οι αποσπάσεις και οι μετατάξεις και αξίζει να επισημανθεί η ρητή απαγόρευση των μετατάξεων για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών. Επίσης, το Κεφάλαιο Γ ρυθμίζει τα πειθαρχικά θέματα που υποπίπτουν οι υπάλληλοι και αναλύεται στα άρθρα 339-346, όπου μεταξύ άλλων, εισάγονται οι γενικές διατάξεις που αφορούν στην εφαρμογή και εμπλουτισμό των διατάξεων του Υ.Κ. στον τομέα της πειθαρχικής ευθύνης των υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών. Περαιτέρω, το Κεφάλαιο Δ που εκτείνεται στα άρθρα 347-427 διαρθρώνεται σε δέκα Υποκεφάλαια, όπου το καθένα Υποκεφάλαιο περιγράφει το νομικό καθεστώς που διέπει έναν κλάδο προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών. Αξίζει να αναφερθεί ότι, οι δέκα κλάδοι προσωπικού του Υπουργείου διαφοροποιούνται σε σχέση με τους κλάδους των υπόλοιπων δημοσίων υπαλλήλων. Τέλος, το Κεφάλαιο Ε που περιλαμβάνει το άρθρο 424 αναφέρει την διαδικασία απονομής καθηκόντων των προϊσταμένων που στελεχώνουν την Κεντρική και την Εξωτερική Υπηρεσία, καθώς επίσης και τον τρόπο που αναπληρώνονται σε περίπτωση απουσίας τους.

4.4. Μέρος Δ: Οικονομικά Θέματα

Το Μέρος Δ που περιγράφεται στα άρθρα 425-447 και διαρθρώνεται σε τέσσερα κεφάλαια, περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν σε ζητήματα οικονομικής φύσης και προϋπολογισμού του Υπουργείου. Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α στα άρθρα 425-428 ρυθμίζει τα ζητήματα του προϋπολογισμού του Υπουργείου όπως η εγγραφή πιστώσεων, η είσπραξη ενταλμάτων και οι πληρωμές στο εξωτερικό. Αντίστοιχα, το Κεφάλαιο Β που αναλύεται στα άρθρα 429, 430 εξειδικεύει τα ζητήματα μισθοδοσίας του προσωπικού του Υπουργείου, καθώς επίσης περιλαμβάνει εξουσιοδοτική διάταξη αναφορικά με τον καθορισμό της αποζημίωσης υπηρεσίας αλλοδαπής. Το Κεφάλαιο Γ στα άρθρα 431-435 προσδιορίζει τις δαπάνες που χορηγούνται στο προσωπικό του Υπουργείου για την μετακίνηση τους στο εξωτερικό όπως τα έξοδα μετακίνησης, η

εισαγωγή οικοσκευής και αυτοκινήτου, η οίκηση των προϊσταμένων Αρχών εξωτερικού, και τα έξοδα μετάβασης για ειδικές αποστολές. Τέλος, το Κεφάλαιο Δ στα άρθρα 436-447 εξειδικεύει ειδικότερες δαπάνες που προκύπτουν κατά την εκτέλεση υπηρεσίας στην αλλοδαπή όπως οι λειτουργικές δαπάνες, οι ειδικές δαπάνες, οι δαπάνες απορρήτων αναγκών, η προξενική διαχείριση, οι δημόσιες συμβάσεις για λογαριασμό των Αρχών του εξωτερικού.

Κεφάλαιο 5: Οργανωτικές διαφορές Υπουργείου Εξωτερικών με λοιπά Υπουργεία

Έχει επισημανθεί ότι ο ν.4622/2019 επέφερε μια σημαντική τομή στην οργάνωση και λειτουργία του κράτους, η οποία επήλθε μέσω της κωδικοποίησης και της αποκρυστάλλωσης ενός συνόλου διατάξεων σε ένα ενιαίο νομοθέτημα. Ειδικότερα, το Μέρος Β του νόμου ρυθμίζει την οργάνωση της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης και συγκεκριμένα το άρθρο 20, καθορίζει την οργάνωση και λειτουργία των φορέων της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης. Μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι η οργάνωση και λειτουργία των υπουργείων καθώς και των εποπτευόμενων από αυτά ΝΠΔΔ, καθορίζονται με Οργανισμούς που καταρτίζονται, αντικαθίστανται ή τροποποιούνται με προεδρικά διατάγματα. Τα εν λόγω προεδρικά διατάγματα εκδίδονται με πρόταση του αρμόδιου υπουργού ή του Πρωθυπουργού, κατά περίπτωση, καθώς επίσης και των αρμόδιων υπουργών για τον προϋπολογισμό και για θέματα οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης.

Υπό αυτό το πρίσμα, παρέχεται η δυνατότητα και η ευελιξία στην εκτελεστική λειτουργία να θεσπίζει, να τροποποιεί ή να καταργεί τον Οργανισμό λειτουργίας ενός υπουργείου, ανάλογα με τις εκάστοτε κυβερνητικές επιδιώξεις, παρακάμπτοντας την κατεξοχήν νομομοπαγωγική διαδικασία που οδηγεί στη θέσπιση τυπικού νόμου από την νομοθετική λειτουργία. Με άλλα λόγια, παρέχεται η δυνατότητα στον εκάστοτε υπουργό να τροποποιεί την οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου που προϊσταται, χωρίς να μεσολαβεί η έγκριση του νομοθετικού σώματος, που στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας αποτελεί έκφανση της λαϊκής κυριαρχίας.

Μολαταύτα, σε υπουργεία όπου το εύρος των αρμοδιοτήτων τους εμπίπτουν στον πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας και γενικότερα σε φορείς που παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες σε σχέση με την φύση των αρμοδιοτήτων τους, όπως το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Υπουργείο Εξωτερικών, η θέσπιση του Οργανισμού λειτουργίας τους πραγματοποιείται με τυπικό νόμο και όχι με προεδρικό διάταγμα. Προφανώς τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και εθνικής ασφάλειας της χώρας δεν πρέπει να ασκούνται με γνώμονα τις κυβερνητικές επιδιώξεις, αλλά να διεκπεραιώνονται με μοναδική επιδίωξη την εξυπηρέτηση του εθνικού συμφέροντος.

Παράλληλα, η θέσπιση του Οργανισμού αυτών των υπουργείων μέσω της νομοπαραγωγικής διαδικασίας της Βουλής, ενισχύει την δημοκρατική τους νομιμοποίηση, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 51 Σ. οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν το έθνος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα διαφοροποίησης από τις διατάξεις του ν.4622/2019 αποτελεί ο Οργανισμός λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών που θεσπίστηκε με τον ν.4781/2021, ύστερα από μια διαδικασία που διήρκησε περίπου 3 έτη, εξαιτίας της συναίνεσης που έπρεπε να επιτευχθεί σε έναν τομέα με βαρύνουσα σημασία για τα συμφέροντα της χώρας. Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς, στην παρ.6 του άρθρου 20 του ν.4622/2019 προβλέπεται η διατήρηση της ισχύος των ειδικότερων διατάξεων για την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα υπουργεία στα οποία υπάγονται οι Ένοπλες Δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας, καθώς επίσης και για τον διπλωματικό κλάδο.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, συνάγεται η διαφοροποίηση στον τρόπο θέσπισης του Οργανισμού λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία. Πιο συγκεκριμένα, ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών θεσπίζεται με νόμο όπως ο ν.4781/2021, ενώ αντίθετα οι Οργανισμοί λειτουργίας των λοιπών Υπουργείων θεσπίζονται με προεδρικό διάταγμα, όπως για παράδειγμα ο Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών που θεσπίστηκε με το π.δ. 142/2017 και ο Οργανισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με το π.δ. 5/2022. Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι ο ν.4781/2021 φέρει τον τίτλο «Οργάνωση και Λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών», ενώ τα προεδρικά διατάγματα που θεσπίζουν τους Οργανισμούς των υπουργείων φέρουν τον τίτλο «Οργανισμός Λειτουργίας» του κατά περίπτωση υπουργείου.

5.1. Υπηρεσιακοί Γραμματείς των Υπουργείων

Ο ν.4622/2019, μεταξύ άλλων, επιδιώκει την πραγματική αποκομματικοποίηση της δημόσιας διοίκησης, προβλέποντας την σύσταση θέσης Υπηρεσιακού Γραμματέα σε κάθε υπουργείο. Εφεξής οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς αποτελούν τους προϊσταμένους όλων των υπηρεσιών που ασκούν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς επίσης ασκούν την οικονομική και οργανωτική διαχείριση των υπουργείων που υπηρετούν. Ειδικότερα, τα άρθρα 36, 37 του ν.4622/2019 ρυθμίζουν το νομικό καθεστώς που διέπει την θέση του Υπηρεσιακού Γραμματέα σε κάθε υπουργείο. Καταρχάς, το άρθρο 36 προβλέπει τη σύσταση θέσης μόνιμου Υπηρεσιακού Γραμματέα σε κάθε υπουργείο, οι οποίοι επιλέγονται από πενταμελή Επιτροπή Στελεχών του Δημοσίου. Παράλληλα, καθορίζονται τα ελάχιστα προαπαιτούμενα προσόντα που θεμελιώνουν δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για την θέση του Υπηρεσιακού Γραμματέα τα οποία είναι τα εξής:

- α) Τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι
- β) Πτυχίο Α.Ε.Ι.
- γ) Πολύ καλή γνώση μίας ξένης γλώσσας της ΕΕ
- δ) Τριετής προϋπηρεσία σε θέση ευθύνης επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης.

Αναφορικά με την διαδικασία επιλογής των Υπηρεσιακών Γραμματέων καταρχάς εκδίδεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από τον ΑΣΕΠ και κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει υποψηφιότητα για μέχρι τρεις θέσεις κατ' ανώτατο όριο. Στη συνέχεια, λαμβάνονται υπόψη τρεις ομάδες κριτηρίων όπως τα τυπικά προσόντα, η προϋπηρεσία, η δομημένη συνέντευξη, ενώ η τελική επιλογή υλοποιείται από την Πενταμελή Επιτροπή η οποία συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του ΑΣΕΠ. Τέλος, το άρθρο 37 προσδιορίζει τα όρια της εξουσίας τελικής υπογραφής των Υπηρεσιακών Γραμματέων και απαριθμεί τις διοικητικές πράξεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα τους και νομιμοποιούνται να υπογράψουν. Με λίγα λόγια, ο ν.4622/2019 ρυθμίζει με σαφήνεια και με ομοιόμορφο τρόπο για όλα τα υπουργεία της χώρας, το νομικό καθεστώς που διέπει τον Υπηρεσιακό Γραμματέα.

Μολαταύτα, το Υπουργείο Εξωτερικών διαφοροποιείται σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία ως προς τον θεσμό του Υπηρεσιακού Γραμματέα και δεν εναρμονίζεται με τις διατάξεις των άρθρων 36 και 37 του ν.4622/2019. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 80 του Οργανισμού που ρυθμίζει το νομικό καθεστώς του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα, προβλέπει ρητά την παρέκκλιση του Υπουργείου Εξωτερικών από τα άρθρα 36 και 37 του ν.4622/2019. Με λίγα λόγια, το άρθρο 80 του Οργανισμού, θεσμοθετεί την θέση του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών και όχι του Υπηρεσιακού Γραμματέα που υπάρχει στα υπόλοιπα υπουργεία.

Επιπροσθέτως, οι διαφορές που προκύπτουν μεταξύ των θέσεων του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με την θέση του Υπηρεσιακού Γραμματέα στα λοιπά υπουργεία είναι οι εξής:

1. Η τοποθέτηση του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα πραγματοποιείται με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εξωτερικών, σε αντίθεση με την τοποθέτηση του Υπηρεσιακού Γραμματέα στα υπόλοιπα υπουργεία που διενεργείται μέσω πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και με διαγωνισμό που τελεί υπό την εποπτεία του ΑΣΕΠ.
2. Ο Υπηρεσιακός Γενικός Γραμματέας είναι απαραίτητα μόνιμος υπάλληλος του Διπλωματικού Κλάδου με βαθμό Πρέσβη ή Πρέσβη εκ προσωπικοτήτων ή Πληρεξούσιου Υπουργού Α, ενώ ο Υπηρεσιακός Γραμματέας στα άλλα Υπουργεία οφείλει να κατέχει τα προαπαιτούμενα προσόντα που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο (πτυχίο ΑΕΙ και άλλα).
3. Τα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στον Υπηρεσιακό Γενικό Γραμματέα ορίζονται και τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών, ενώ οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των Υπηρεσιακών Γραμματέων των υπουργείων απαριθμούνται στα άρθρα 36 και 37 του ν.4622/2019.
4. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν.4781/2021 στον Υπηρεσιακό Γενικό Γραμματέα υπάγεται και λειτουργεί το Διπλωματικό Γραφείο του, το οποίο κατά κύριο λόγο διευθετεί τις διεθνείς υποχρεώσεις τους, ενώ οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς των λοιπών Υπουργείων δεν διαθέτουν Διπλωματικό Γραφείο.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, συνάγεται ότι οι θέσεις του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπηρεσιακού Γραμματέα των λοιπών υπουργείων διαφοροποιούνται σε τέτοιο βαθμό που ο συσχετισμός και η αντιστοιχία τους καθίσταται αδύνατη και ατελέσφορη.

5.2. Γενική Επιθεώρηση Υπουργείου Εξωτερικών και Μονάδα εσωτερικού ελέγχου

Ο ν.4622/2019 στο άρθρο 19 αναδεικνύει της αρχές της καλής διακυβέρνησης και της χρηστής διοίκησης ως θεμελιώδεις αρχές που πραγματώνουν την εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, με απώτερο σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Μια από τις εκφάνσεις που ενισχύουν τις εν λόγω θεμελιώδεις αρχές αποτελεί η θεσμοθέτηση των Μηχανισμό Εσωτερικού Ελέγχου στον Δημόσιο Τομέα. Υπό αυτό το πρίσμα, στο άρθρο 39 του ν.4622/2019 προσδιορίζεται η σύσταση αλλά και οι βασικές πτυχές των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου που θεσμοθετούνται σε κάθε Υπουργείο. Περαιτέρω, το νομικό πλαίσιο που διέπει τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου εμπλουτίζεται και εξειδικεύεται με το κεφάλαιο Δ του νόμου περί του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου του Δημοσίου Τομέα ν.4795/2021.

Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς, το άρθρο 39 του ν.4622/2019, καθώς επίσης το άρθρο 9 του ν.4795/2021 προβλέπουν τη σύσταση Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου σε κάθε υπουργείο, η οποία υπάγεται απευθείας στον υπουργό. Ειδικότερα, οι Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου είναι επιφορτισμένες κυρίως με τον έλεγχο των συστημάτων διακυβέρνησης και λειτουργίας, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας του φορέα, την διασφάλιση της χρηστής διαχείρισης των πληροφοριακών συστημάτων, καθώς και την αξιολόγηση της λειτουργίας, τόσο για το υπουργείο, αλλά όσο για τους εποπτευόμενους φορείς από αυτό. Περαιτέρω, οι Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου διαρθρώνονται σε δυο Γραφεία Επιπέδου Τμήματος ως εξής:

- Γραφείο Σχεδιασμού και Διενέργειας Εσωτερικών Ελέγχων
- Τμήμα Εσωτερικών Ερευνών και Διερεύνησης Καταγγελιών

Οι αρμοδιότητες και οι στόχοι της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και των επιμέρους Γραφείων της, εξειδικεύονται και απαριθμούνται στο άρθρο 10 του ν.4795/2021. Αναφορικά με την στελέχωση των εν λόγω Μονάδων αλλά και την επιλογή των προϊσταμένων τους επισημαίνονται τα εξής:

- Στελεχώνονται από υπαλλήλους κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ ή κατά περίπτωση από ΔΕ και από ένστολο προσωπικό
- Οι προϊστάμενοι των Μονάδων και Γραφείων πληρούν τις προϋποθέσεις επιλογής σε μονάδα αντίστοιχου επιπέδου
- Οι προϊστάμενοι των Μονάδων καθώς και όσοι ασκούν καθήκοντα εσωτερικού ελεγκτή υποχρεούνται εντός δώδεκα μηνών από την τοποθέτησή τους στη Μονάδα να λάβουν το Πιστοποιητικό Ελεγκτικής Επάρκειας.
- Τα καθήκοντα του προϊσταμένου αλλά και του προσωπικού της Μονάδας είναι ασυμβίβαστα με άλλα καθήκοντα που δεν σχετίζονται με το έργο της.

Από την άλλη πλευρά, το Υπουργείο Εξωτερικών διαφοροποιείται ως προς το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου και σύμφωνα με το άρθρο 21 του Οργανισμού, τα εν λόγω καθήκοντα ασκεί η Γενική Επιθεώρηση του Υπουργείου Εξωτερικών, χωρίς να προβλέπεται στον Οργανισμό του Υπουργείου η θεσμοθέτηση διακριτής Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου. Με άλλα λόγια, η Γενική Επιθεώρηση αποτελεί την αρμόδια Υπηρεσία να ασκεί καθήκοντα Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου για το Υπουργείο Εξωτερικών και τους εποπτευόμενους από αυτούς φορείς, ενώ επισημαίνεται ότι είναι αρμόδια για τον έλεγχο και την εποπτεία των διπλωματικών Αρχών της χώρας στο εξωτερικό.

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι επιχειρησιακοί στόχοι και οι αρμοδιότητες των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου που προβλέπει και απαριθμεί το άρθρο 39 του ν.4622/2019 για όλα τα υπουργεία, ταυτίζονται με τους επιχειρησιακούς στόχους και τις αρμοδιότητες της Γενικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Εξωτερικών σύμφωνα με τα άρθρα 21-24 του Οργανισμού. Ωστόσο, προκύπτουν μικρές διαφορές ως προς την διάρθρωση μεταξύ της Γενικής Επιθεώρησης και των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, η Γενική Επιθεώρηση διαρθρώνεται σε: α) Γραφείο Σχεδιασμού και Διενέργειας Επιθεωρήσεων, β) Γραφείο Ελέγχου και Διερεύνησης Καταγγελιών.

Αντίστοιχα οι Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου διαρθρώνονται σε : α) Γραφείο Σχεδιασμού και Διενέργεια Εσωτερικών Ελέγχων, β) Τμήμα Εσωτερικών Ερευνών και Διεύρυνσης Καταγγελιών.

Επιπροσθέτως, η στελέχωση της Γενικής Επιθεώρησης παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου των λοιπών υπουργείων. Πιο συγκεκριμένα, ο Γενικός Επιθεωρητής που αποτελεί τον προϊστάμενο της Γενικής Επιθεώρησης ορίζεται από τον Υπουργό Εξωτερικών και έπεται στην ιεραρχία των Γενικών Γραμματέων. Επίσης, ο Γενικός Επιθεωρητής επιλέγεται από υπαλλήλους του Διπλωματικού Κλάδου με βαθμό Πρέσβη και το έργο του επικουρείται από επιθεωρητές- εσωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι είναι υπάλληλοι του Διπλωματικού Κλάδου. Αντίστοιχα, η Γενική Επιθεώρηση στελεχώνεται με υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών ανεξάρτητα από την βαθμίδα τους, ενώ η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου στελεχώνεται με υπαλλήλους κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ και ΔΕ υπό προϋποθέσεις. Τέλος, οι υπάλληλοι που ασκούν καθήκοντα τακτικών επιθεωρητών-εσωτερικών ελεγκτών για το Υπουργείο Εξωτερικών δύναται να ασκούν παράλληλα τα καθήκοντα τους και όχι κατά αποκλειστικότητα που ισχύει στα υπόλοιπα υπουργεία, ενώ δεν προβλέπεται η απόκτηση του Πιστοποιητικού Ελεγκτικής Επάρκειας όπως στις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου.

Προς επίρρωση των παραπάνω, καταδεικνύεται η διαφοροποίηση του Υπουργείου Εξωτερικών από τα λοιπά υπουργεία ως προς την θεσμοθέτηση των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου που προβλέπονται στους ν.4622/2019 και 4795/2021. Το Υπουργείο Εξωτερικών αν και δεν διαθέτει Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος από αυτό το φάσμα διαδικασιών και αρμοδιοτήτων μέσω της Γενικής Επιθεώρησης. Τέλος, οι κυριότερες διαφορές συνοψίζονται στην στελέχωση και την οργανωτική διάρθρωση μεταξύ της Γενικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Εξωτερικών και των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου.

5.3. Γενικοί και Ειδικό Γραμματείς Υπουργείων

Το άρθρο 41 του ν.4622/2019 ρυθμίζει το νομικό καθεστώς που διέπει τους Γενικούς Γραμματείς των υπουργείων. Ορίζεται ότι σε κάθε Γενική Γραμματεία προΐσταται ο Γενικός Γραμματέας, ο οποίος είναι μετακλητός υπάλληλος με 1^ο βαθμό της κατηγορίας ειδικών θέσεων. Στο Υπουργείο Εξωτερικών που υπάγεται η Γ.Γ.Δ.Ο.Σ. και Εξωστρέφειας, καθώς επίσης η Γ.Γ. Απόδημου Ελληνισμού και Δημόσιας Διπλωματίας, οι Γενικοί Γραμματείς που προΐστανται στις εν λόγω Γενικές Γραμματείες, σύμφωνα με τα άρθρα 161 και 217 του Οργανισμού, είναι μόνιμοι υπάλληλοι του Διπλωματικού Κλάδου με πρεσβευτικό βαθμό ή με βαθμό 1^ο των ειδικών θέσεων. Αναφορικά με τους Ειδικούς Γραμματείς των υπουργείων που προβλέπει το άρθρο 42 του ν.4622/2019, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών δεν υφίσταται ο εν λόγω θεσμός.

5.4. Οι διαφορές στα Συλλογικά Όργανα του Υπουργείου Εξωτερικών

Το καθεστώς οργάνωσης και λειτουργίας των Συλλογικών Οργάνων στους φορείς του δημοσίου ρυθμίζεται στο Μέρος Ζ του Υ.Κ. Καταρχάς, τα Συλλογικά Όργανα περιλαμβάνουν τα Υπηρεσιακά Συμβούλια με αρμοδιότητες ως προς την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων και τις υγειονομικές επιτροπές με αρμοδιότητα να αποφαινούνται για ζητήματα υγείας των υπαλλήλων.

Ειδικότερα, τα Υπηρεσιακά Συμβούλια διαρθρώνονται ως εξής:

- Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων, το οποίο θεσμοθετείται σε κάθε υπουργείο με αρμοδιότητα την επιλογή των προϊσταμένων του οικείου υπουργείου
- Κεντρικό Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων, το οποίο εδρεύει στο Υπουργείο Εσωτερικών με αρμοδιότητα την επιλογή των προϊσταμένων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης και Διεύθυνσης σε όλα τα υπουργεία
- Υπηρεσιακά Συμβούλια με αρμοδιότητα την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των λοιπών υπαλλήλων του κράτους. Τα εν λόγω συμβούλια είναι πενταμελή και συγκροτούνται σε κάθε δημόσια υπηρεσία

- Συμβούλιο Υπηρεσιακής Κατάστασης Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, το οποίο εδρεύει στο Υπουργείο Εσωτερικών και είναι αρμόδιο για ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης εκτός ζητημάτων πειθαρχικού δικαίου των προϊσταμένων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης και Διεύθυνσης
- Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο είναι αρμόδιο για γνωμοδότηση σε πειθαρχικά ζητήματα σε δεύτερο βαθμό, καθώς επίσης λειτουργεί ως πειθαρχικό συμβούλιο των ανώτατων υπαλλήλων του Δημοσίου σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

Αντίστοιχα οι Υγειονομικές Επιτροπές διακρίνονται σε:

- 1) Πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές που συστήνονται σε κάθε νομαρχιακό διαμέρισμα με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας με αρμοδιότητα την γνωμάτευση για θέματα υγείας του υπαλλήλου
- 2) Δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές για την κρίση ενστάσεων κατά αποφάσεων των πρωτοβάθμιων υγειονομικών επιτροπών
- 3) Επιτροπές προσφυγών που αποφαινόμενες για προσφυγές που προβλέπονται από τον Υ.Κ.
- 4) Ειδικές υγειονομικές επιτροπές που αποφαινόμενες για την χορήγηση αναρρωτικών ή απαλλαγή από την υπηρεσία υπαλλήλων που πάσχουν από δυσίατα νοσήματα.

Από την άλλη, στο πλαίσιο της οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών δεν προβλέπεται η αντίστοιχη λειτουργία Συλλογικών Οργάνων. Πιο συγκεκριμένα, το Κεφάλαιο ΣΤ του Μέρους Α του Οργανισμού (άρθρα 252-286) απαριθμεί τα Συμβούλια και τις Επιτροπές που λειτουργούν στο Υπουργείο Εξωτερικών ως εξής:

- Συμβούλιο Πολιτικών Υποθέσεων
- Ανώτατο Υπηρεσιακό Συμβούλιο
- Ανώτατο Πειθαρχικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο
- Υπηρεσιακό Συμβούλιο
- Πειθαρχικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο
- Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο
- Εκπαιδευτικό Συμβούλιο της Διπλωματικής Ακαδημίας
- Τεχνικό Συμβούλιο
- Συμβούλιο Ταγμάτων Αριστείας

- Επιτροπή Ειδικών Δαπανών
- Συμβούλια Συντονισμού Περιφερειακής Πολιτικής
- Επιτροπή Αποχαρακτηρισμού
- Εποπτικό Συμβούλιο Πιστοποιημένων Μεταφραστών
- Τεχνικό Συμβούλιο
- Νομοπαρασκευαστικές Επιτροπές, Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας.

Παρατηρείται ότι τα περισσότερα από τα Συμβούλια και τις Επιτροπές που λειτουργούν στο Υπουργείο Εξωτερικών αφορούν στην αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου και δεν θα μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στα άλλα Υπουργεία. Ωστόσο, παρουσιάζεται ενδιαφέρον ως προς τα πειθαρχικά συμβούλια του Υπουργείου Εξωτερικών, τα οποία διαφοροποιούνται σε μεγάλο βαθμό από τα λοιπά Υπουργεία και θα αναλυθούν στην υποενότητα που ακολουθεί.

5.4.1. Διαφορές στην οργάνωση και λειτουργία των Πειθαρχικών Συμβουλίων

Το πειθαρχικό παράπτωμα συντελείται με την υπαίτια πράξη ή παράλειψη του υπαλλήλου κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων και υποχρεώσεων. Ο Υ.Κ. ρυθμίζει τις βασικές πτυχές του πειθαρχικού δικαίου των δημοσίων υπαλλήλων, ενώ στα άρθρα 146Α και 146Β ορίζεται η συγκρότηση και η λειτουργία των Πειθαρχικών Συμβουλίων και του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφαινεται σε δεύτερο βαθμό, ύστερα από ένσταση που υποβάλλουν οι υπάλληλοι που διώκονται, κατά αποφάσεων των Πειθαρχικών Συμβουλίων. Επίσης κρίνει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό τα παραπτώματα των ανώτατων υπαλλήλων του Δημοσίου ή των ΝΠΔΔ. Περαιτέρω, το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Αντιπρόεδρο και από τέσσερις Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, δύο προϊσταμένους Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης που είναι αρμόδια για τα θέματα προσωπικού του υπουργείου, στο οποίο υπάγεται η υπηρεσία που διαπράχθηκε το πειθαρχικό παράπτωμα.

Αντίστοιχα, τα Πειθαρχικά Συμβούλια σύμφωνα με το άρθρο 146B συνιστώνται στα Υπουργεία, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, τις Περιφέρειες, τα ΝΠΔΔ, ενώ συνεδριάζουν σε τριμερή σύνθεση. Ειδικότερα, αποτελούνται από πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δικαστικό αντιπρόσωπο του ΝΣΚ και από προϊστάμενο Διεύθυνσης Υπουργείου. Αναφορικά με τις αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων, επισημαίνεται ότι κρίνουν σε πρώτο βαθμό ύστερα από την παραπομπή της υπόθεσης σε αυτά, καθώς επίσης και σε δεύτερο βαθμό ύστερα από άσκηση ένστασης κατά αποφάσεων πειθαρχικών προϊσταμένων.

Μολαταύτα, στο πλαίσιο λειτουργίας του Υπουργείου Εξωτερικών δεν προβλέπεται η υπαγωγή των υπάλληλων του σε αντίστοιχα πειθαρχικά συμβούλια και σύμφωνα με τα άρθρα 258-260 και 264-266 του Οργανισμού, τα πειθαρχικά συμβούλια που ορίζονται για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών είναι τα εξής:

- 1) Ανώτατο Πειθαρχικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από πέντε μέλη και συγκεκριμένα έναν Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ως Πρόεδρο, έναν Σύμβουλο της Επικρατείας, τον ΣΤ-Α Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών και δύο υπαλλήλους του Διπλωματικού Κλάδου. Στο Ανώτατο Πειθαρχικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο κυρίως υπάγονται υποθέσεις που αφορούν στους υπαλλήλους με πρεσβευτικό βαθμό του Διπλωματικού Κλάδου, καθώς επίσης και των υπαλλήλων της ανώτατης βαθμίδας του Κλάδου Επιστημονικού Προσωπικού της ΕΝΥ του Κλάδου Εμπειρογνομόνων, του Κλάδου ΟΕΥ και του Κλάδου Συμβούλων και Γραμματέων Επικοινωνίας. Περαιτέρω, το εν λόγω Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την έκδοση αποφάσεων επί ενστάσεων, καθώς επίσης την επιβολή των πειθαρχικών ποινών για την ανώτατη κατηγορία υπαλλήλων που αναφέρθηκαν. Τέλος, γνωμοδοτεί για κάθε ζήτημα του προσωπικού που αναφέρθηκε, ύστερα από την παραπομπή από τον Υπουργό.
- 2) Πειθαρχικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από πέντε μέλη και συγκεκριμένα δύο Συμβούλους της Επικρατείας, δύο υπαλλήλους του Διπλωματικού Κλάδου, καθώς και έναν υπάλληλο που εκπροσωπεί των αντίστοιχο Κλάδο του υπαλλήλου που έχει υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να επιβάλει πειθαρχικές ποινές στους υπαλλήλους των υπόλοιπων Κλάδων του Υπουργείου, καθώς επίσης να εκδίδει αποφάσεις για ενστάσεις που υποβάλλονται από υπαλλήλους που υπάγονται στην αρμοδιότητα του, κατά αποφάσεων των πειθαρχικών προϊσταμένων τους.

5.4.2. Οι διαφορές σε Πειθαρχικά θέματα

Το άρθρο 107 του Υ.Κ. απαριθμεί τις πράξεις ή τις παραλείψεις των υπαλλήλων που συνιστούν πειθαρχικά παραπτώματα για το σύνολο του στελεχιακού δυναμικού του Δημοσίου. Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς, οι γενικές διατάξεις περί πειθαρχικών θεμάτων ορίζονται στο άρθρο 339 του Οργανισμού. Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 του άρθρου, αφενός επιβεβαιώνεται η εφαρμογή του Υ.Κ. στο Υπουργείο Εξωτερικών, αφετέρου εμπλουτίζεται ο κατάλογος με τις πράξεις που συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα μόνο για το προσωπικό του Υπουργείου Εξωτερικών. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω πράξεις που συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα είναι οι εξής:

- Αδικαιολόγητη άρνηση μετάβασης στη θέση τοποθέτησης
- Κατάχρηση εξουσίας
- Απιστία ως προς την διαχείριση κρατικής περιουσίας
- Έλλειψη σεβασμού προς τους ανωτέρους
- Δημοσιεύσεις για θέματα που αφορούν στην λειτουργία χωρίς έγκριση
- Συμπεριφορά που δεν συνάδει με την αξιοπρεπή εκπροσώπηση της χώρας
- Παράλειψη σύνταξης φύλλων αξιολόγησης δραστηριότητας
- Άσκηση δραστηριότητας ασυμβίβαστη με τα καθήκοντα του υπαλλήλου

Υπό αυτό το πρίσμα, επιβεβαιώνεται η ειδική φύση των αρμοδιοτήτων που ασκεί το Υπουργείο Εξωτερικών, ως εκ τούτου προκύπτουν και οι διαφορές σε σχέση με τις πράξεις που συνιστούν πειθαρχικά παραπτώματα. Τέλος, η αδικαιολόγητη άρνηση μετάβασης στη θέση τοποθέτησης συνιστά λόγω οριστικής παύσης του υπαλλήλου, χωρίς να προβλέπεται αντίστοιχη ποινή και πειθαρχικό αδίκημα στον Υ.Κ.

Κεφάλαιο 6: Διαφορές στο ανθρώπινο δυναμικό μεταξύ Υπουργείου Εξωτερικών και λοιπών υπουργείων

Οι δημόσιοι υπάλληλοι αποτελούν τα φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με έννομη σχέση με το κράτος ή τα ΝΠΔΔ, ασκώντας δημόσια εξουσία, τόσο για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, αλλά όσο και για την υλοποίηση της βούλησης του κράτους (Μακρυδημήτρης, 2010). Το νομικό καθεστώς που διέπει την οργάνωση και λειτουργία του σώματος των δημοσίων υπαλλήλων ρυθμίζεται αφενός από το άρθρο 103 Σ., αφετέρου από τον ν. 3528/2007 «Κώδικας Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» ή υπαλληλικός κώδικας.

Καταρχάς, ο ν.3528/2007 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθιερώνει ενιαίους και ομοιόμορφους κανόνες αναφορικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων της χώρας, ενώ διαρθρώνεται σε 8 Μέρη και 169 άρθρα ως εξής:

- Μέρος Α: Προϋποθέσεις διορισμού (άρθρα 4-23)
- Μέρος Β: Υποχρεώσεις-Περιορισμοί-Κωλύματα-Αστική Ευθύνη (άρθρα 24-38)
- Μέρος Γ: Δικαιώματα (άρθρα 39-64)
- Μέρος Δ: Υπηρεσιακές Μεταβολές (άρθρα 65-105)
- Μέρος Ε: Πειθαρχικό Δίκαιο (άρθρα 106- 146)
- Μέρος ΣΤ: Λύση Υπαλληλικής Σχέσης (άρθρα 147-156)
- Μέρος Ζ: Συλλογικά Όργανα (άρθρα 157-167)
- Μέρος Η: Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις (άρθρα 168-169)

Επιπροσθέτως, το άρθρο 2 του Υ.Κ. αναφέρει ότι το πεδίο εφαρμογής του εκτείνεται στο σύνολο των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων του κράτους, εκτός εξαιρέσεων σε υπαλλήλους, οι οποίοι διέπονται από ειδικές διατάξεις. Αντίστοιχα, το στελεχιακό δυναμικό του Υπουργείου Εξωτερικών οργανώνεται και συγκροτείται στη βάση του Οργανισμού του με αρκετές διαφοροποιήσεις που θα αναλυθούν στη συνέχεια. Μολαταύτα, επισημαίνεται η πρόβλεψη του άρθρου 19 του Οργανισμού, το οποίο ορίζει ότι για τα ζητήματα που αφορούν στο προσωπικό του Υπουργείου και δεν ρυθμίζονται από τον Οργανισμό του Υπουργείου Εξωτερικών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υ.Κ.

Υπό αυτό το πρίσμα, συνάγεται η διαφοροποίηση του νομικού καθεστώτος και της υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με το προσωπικό των υπόλοιπων Υπουργείων.

6.1. Οι Διαφορές στους Κλάδους του Υπουργείου Εξωτερικών και λοιπών υπουργείων

Τα άρθρα 76 και 77 του Υ.Κ. προσδιορίζουν την κατάταξη των θέσεων των δημοσίων υπαλλήλων σε συνάρτηση με τα τυπικά τους προσόντα. Ειδικότερα, οι βαθμίδες του δημοσιοϋπαλληλικού σώματος που υφίσταται και κατατάσσουν τους δημοσίους υπαλλήλους ανάλογα με τα προσόντα τους είναι οι εξής:

- Κατηγορία θέσεων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) με τυπικό προσόν διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής
- Κατηγορία θέσεων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) με τυπικό προσόν διορισμού το πτυχίο Τ.Ε.Ι. ή πτυχίο Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ή ισότιμο της αλλοδαπής
- Κατηγορία θέσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ) με τυπικό προσόν διορισμού τον απολυτήριο τίτλο σχολής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Κατηγορία θέσεων Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ) με τυπικό προσόν διορισμού τον απολυτήριο τίτλο υποχρεωτικής εκπαίδευσης
- Κατηγορία Ειδικών Θέσεων που (ΕΟ) ,όπου προβλέπονται με ειδικές διατάξεις

Αναφορικά με το Υπουργείο Εξωτερικών παρατηρείται διαφοροποίηση σε σχέση με τους κλάδους που προβλέπονται για τους υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, καθόσον σύμφωνα με το άρθρο 318 του Οργανισμού του Υπουργείου, οι κλάδοι προσωπικού είναι οι εξής:

- Διπλωματικός Κλάδος με τυπικά προσόντα διορισμού τα οριζόμενα στο άρθρο 319, καθώς επίσης και επιτυχής αποφοίτηση από τη Διπλωματική Ακαδημία
- Κλάδος Επιστημονικού Προσωπικού Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας με τυπικά προσόντα διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. Νομικής Σχολής και το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στο δημόσιο διεθνές δίκαιο ή στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο
- Κλάδος Εμπειρογνομόνων με τυπικά προσόντα διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. και μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης σε σχέση με το αντικείμενο της θέσης που προκηρύσσεται

- Κλάδος Ο.Ε.Υ. με τυπικό προσόν διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. και την αποφοίτηση από την Ε.Σ.Δ.Δ.Α
- Κλάδος Συμβούλων και Ακολούθων Επικοινωνίας με τυπικό προσόν διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. και την αποφοίτηση από την Ε.Σ.Δ.Δ.Α
- Κλάδος Διοικητικού Προξενικού με τυπικά προσόντα διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., την άριστη γνώση αγγλικής ή γαλλικής γλώσσας και το πτυχίο γνώσης χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Κλάδος Επικοινωνιών και Πληροφορικής με τυπικά προσόντα διορισμού το πτυχίο Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. Πληροφορικής ή Μηχανικών Υπολογιστών, καθώς και η άριστη γνώση αγγλικής γλώσσας
- Κλάδος Διοικητικής και Λογιστικής Υποστήριξης με τυπικά προσόντα διορισμού το απολυτήριο Λυκείου, την πολύ καλή γνώση αγγλικής ή γαλλικής γλώσσας και το πτυχίο γνώσης χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών
- Κλάδος Επιμελητών με τυπικό προσόν το απολυτήριο γυμνασίου.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, καταδεικνύεται η διαφοροποίηση μεταξύ των κλάδων που εντάσσονται οι υπάλληλοι του Υπουργείων Εξωτερικών και των κατηγοριών που κατατάσσονται οι υπαλλήλων των λοιπών Υπουργείων. Επισημαίνεται ότι ο κλάδος Συμβούλων και Ακολούθων Επικοινωνίας, ο κλάδος Διοικητικού Προξενικού και ο Κλάδος Επικοινωνιών και Πληροφορικής εναρμονίζεται μισθολογικά με την βαθμίδα ΠΕ και ΤΕ του ενιαίου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, ο κλάδος Διοικητικής και Λογιστικής Υποστήριξης εναρμονίζεται μισθολογικά με την βαθμίδα ΔΕ του ενιαίου μισθολογίου και ο κλάδος Επιμελητών εναρμονίζεται μισθολογικά με την βαθμίδα ΥΕ του ενιαίου μισθολογίου. Ωστόσο, οι λοιποί κλάδοι υπαλλήλων του Υπουργείων Εξωτερικών δεν εντάσσονται στο ενιαίο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, αλλά εναρμονίζονται μισθολογικά με τον Διπλωματικό κλάδο σύμφωνα με τις διατάξεις των ειδικών μισθολογίων του ν.4472/2017.

6.1.1. Οι διαφορές στο Βαθμολόγιο των υπαλλήλων

Το άρθρο 80 του Υ.Κ. ρυθμίζει με ομοιόμορφο τρόπο την βαθμολογική διάρθρωση των θέσεων δημοσίων υπαλλήλων. Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι οι θέσεις προσωπικού της κατηγορίας ΕΘ κατατάσσονται στον πρώτο και τον δεύτερο βαθμό. Επίσης οι θέσεις των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ κατατάσσονται σε πέντε βαθμούς ως εξής: Α΄ Βαθμός, Β΄ Βαθμός, Γ΄ Βαθμός, Δ΄ Βαθμός και Ε΄ Βαθμός. Αναφορικά με τον χρόνο προαγωγής των υπαλλήλων από βαθμό σε βαθμό, το άρθρο 82 του Υ.Κ. προβλέπει για την κάθε βαθμίδα τον χρόνο υπηρεσίας που απαιτείται να διανυθεί έτσι ώστε να μπορεί να υλοποιηθεί η προαγωγή στον ανώτερο βαθμό.

Στο Υπουργείο Εξωτερικών, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, οι κλάδοι του στελεχιακού δυναμικού του διαφοροποιούνται σε σχέση με τους κλάδους των λοιπών Υπουργείων. Αντίστοιχα διαφοροποιείται και το βαθμολόγιο των υπαλλήλων για όλους τους κλάδους και ενδεικτικά θα αναφερθούν οι βαθμοί του Διπλωματικού Κλάδου οι οποίοι σύμφωνα με το άρθρο 347 του Οργανισμού είναι οι εξής:

- Πρέσβης
- Πληρεξούσιος Υπουργός Α και Β
- Σύμβουλος Πρεσβείας Α και Β
- Γραμματέας Πρεσβείας Α, Β και Γ
- Ακόλουθος Πρεσβείας

Παράλληλα στο άρθρο 351 προσδιορίζονται τα τυπικά προσόντα προαγωγής ως προς το ελάχιστο χρόνο παραμονής στον εκάστοτε βαθμό που απαιτείται για να μπορεί να υλοποιηθεί η προαγωγή.

6.2. Οι διαφορές στις Υπηρεσιακές μεταβολές των υπαλλήλων

Το Μέρος Δ του Υ.Κ., ρυθμίζει το καθεστώς των υπηρεσιακών μεταβολών που περιλαμβάνει τις διατάξεις για την κινητικότητα και τις μετακινήσεις, τις μεταθέσεις, τις προαγωγές, την διαθεσιμότητα, τις μετατάξεις, τις προαγωγές των υπαλλήλων, καθώς επίσης την επιλογή των προϊσταμένων, την διαθεσιμότητα των υπαλλήλων και την αναστολή άσκησης των καθηκόντων τους.

Καταρχάς, επισημαίνεται η εφαρμογή των διατάξεων του Υ.Κ. για το προσωπικό του Υπουργείου Εξωτερικών, σε περίπτωση που ο Οργανισμός του Υπουργείου δεν ρυθμίζει τα ζητήματα με ειδική διάταξη. Υπό αυτό το πρίσμα θα αναλυθούν οι υποενότητες των διατάξεων για τις υπηρεσιακές μεταβολές που παρουσιάζουν διαφοροποίηση μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και των υπολοίπων υπουργείων.

6.2.1 Κινητικότητα και μετατάξεις υπαλλήλων

1.Αποσπάσεις

Το άρθρο 68 του Υ.Κ. ορίζει το καθεστώς των αποσπάσεων των υπαλλήλων από μια υπηρεσία ενός υπουργείου ή Ν.Π.Δ.Δ. σε υπηρεσίες άλλων υπουργείων. Μεταξύ άλλων, καθορίζεται η διάρκεια των αποσπάσεων, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες υλοποιούνται, καθώς επίσης εισάγονται οι περιορισμοί τους όπως η μέγιστη διάρκεια των αποσπάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη. Από την άλλη, οι αποσπάσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 329 του Οργανισμού, όπου και ρυθμίζονται επακριβώς όλες οι πτυχές και ο τρόπος που υλοποιούνται, δεδομένου ότι οι αποσπάσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών παρουσιάζουν αποκλίσεις από τις διατάξεις του Υ.Κ.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι αποσπάσεις υπαλλήλων στις διπλωματικές Αρχές έχουν διάρκεια έως έξι μήνες, ενώ οι αποσπάσεις σε διεθνείς οργανισμούς έχουν μέγιστη διάρκεια τα έξι έτη. Παράλληλα, εισάγονται ειδικότερες διατάξεις που επιτρέπουν την απόσπαση ενός υπαλλήλου του Διπλωματικού Κλάδου σε καθένα από τα υπουργεία και ενός υπαλλήλου του Κλάδου ΟΕΥ σε καθένα από τα παραγωγικά Υπουργεία. Τέλος, επισημαίνεται στην παράγραφο 16 του άρθρου ότι για τις αποσπάσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών δεν εφαρμόζεται οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη εκτός του Οργανισμού.

2) Μετατάξεις

Το άρθρο 71 του Υ.Κ. ορίζει την μετάταξη ενός υπαλλήλου ως την απομάκρυνση του από την οργανική θέση της υπηρεσίας στην οποία έχει τοποθετηθεί, με ταυτόχρονη τοποθέτηση του σε κενή οργανική θέση άλλης υπηρεσίας και σε κλάδο της ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας. Οι μετατάξεις των υπαλλήλων στο Δημόσιο υλοποιούνται με βάση τις διατάξεις του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας ν.4416/2016, στο πλαίσιο του οποίου αξιοποιείται και κατανέμεται ορθολογικά το ανθρώπινο δυναμικό στις δημόσιες υπηρεσίες, σε συνάρτηση με τις επιλογές των υπαλλήλων. Μεταξύ άλλων, το ΕΣΚ ορίζει κοινές διαδικασίες και ομοιόμορφο τρόπο που πραγματοποιούνται οι μετατάξεις για το σύνολο των υπαλλήλων που υπηρετούν σε δημόσιες υπηρεσίες.

Από την άλλη, το Υπουργείο Εξωτερικών αποτελεί εξαίρεση και δεν υπάγεται στις διατάξεις του Υ.Κ. και το νόμου για το ΕΣΚ ως προς τις μετατάξεις στο Δημόσιο. Ειδικότερα, το νομικό καθεστώς που διέπει τις μετατάξεις ορίζεται στο άρθρο 331 του Οργανισμού, το οποίο καταρχάς προβλέπει την ρητή απαγόρευση των μετατάξεων στον Διπλωματικό Κλάδο, στον Κλάδο Επιστημονικού Προσωπικού της ΕΝΥ, στον Κλάδο Εμπειρογνομόνων, στον Κλάδο ΟΕΥ και στον Κλάδο Συμβούλων και Γραμματέων Επικοινωνίας. Επίσης, απαγορεύονται οι μετατάξεις των υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Ωστόσο, επιτρέπεται κατά παρέκκλιση η μετάταξη υπαλλήλου που υπηρετεί σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης στο Υπουργείο Εξωτερικών για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων και σε καμία περίπτωση δεν μετατάσσονται στους Κλάδους που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι υποψήφιοι που επιθυμούν να μεταταχθούν στο Υπουργείο Εξωτερικών δεν υπάγονται στις διατάξεις του νόμου για το ΕΣΚ, αλλά επιλέγονται ύστερα από απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από την σύμφωνη γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου. Επίσης, ο Οργανισμός επιτρέπει τις εσωτερικές μετατάξεις μεταξύ των Κλάδων υπαλλήλων του Υπουργείου σύμφωνα με ειδική διαδικασία που ορίζει το άρθρο.

3) Μεταθέσεις

Η μετάθεση υπαλλήλου συνίσταται στην αλλαγή της υπηρεσίας στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος, σε θέση του ίδιου κλάδου. Το άρθρο 67 του Υ.Κ. ρυθμίζει το καθεστώς των μεταθέσεων των δημοσίων υπαλλήλων. Ειδικότερα, προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, καθώς επίσης και η διαδικασία που ακολουθείται αναφορικά με την υλοποίηση των μεταθέσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι συντελεστές βαρύτητας που λαμβάνονται υπόψη, όπως η οικογενειακή κατάσταση που αξιολογείται με συντελεστή τρία για τον σύζυγο και από τρία έως πέντε για τα ανήλικα τέκνα, η ηλικία των ετών 40, 41-50 και 51-60 αξιολογείται με τους συντελεστές ένα, δύο, τρία αντίστοιχα. Επίσης οι μεταθέσεις των υπαλλήλων διενεργούνται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησης και ύστερα από σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου.

Ωστόσο, οι μεταθέσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού του για τον κάθε Κλάδο του Υπουργείου ξεχωριστά. Ενδεικτικά, το άρθρο 353 του Οργανισμού ρυθμίζει το καθεστώς των μεταθέσεων για τον Διπλωματικό Κλάδο με διαφοροποιήσεις σε σχέση με τον Υ.Κ., δεδομένου ότι στην παράγραφο 11 του άρθρου αναφέρεται ότι οι διατάξεις νόμων που ρυθμίζουν ζητήματα δημοσίων υπαλλήλων δεν εφαρμόζονται στους διπλωματικούς υπαλλήλους. Συγκεκριμένα, το άρθρο ορίζει τον τρόπο που υλοποιούνται οι μεταθέσεις στην εσωτερική και εξωτερική υπηρεσίας χωρίς να προβλέπεται η μοριοδότηση που προβλέπει ο Υ.Κ. Περαιτέρω, οι μεταθέσεις διπλωματικών υπαλλήλων με πρεσβευτικό βαθμό διενεργούνται με διάταγμα το οποίο εκδίδεται με πρόταση από τον Υπουργό Εξωτερικών και γνωμοδότηση από το Ανώτατο Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Επίσης, για τους λοιπούς υπαλλήλους του Διπλωματικού Κλάδου οι μεταθέσεις τους ενεργούνται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών και ύστερα από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Αντίστοιχα, το άρθρο 380 που ρυθμίζει το καθεστώς των μεταθέσεων των υπαλλήλων του Κλάδου ΟΕΥ αναφέρει την μη εφαρμογή των διατάξεων άλλων νόμων ως προς τις μεταθέσεις του Κλάδου.

6.2.2. Οι διαφορές στο σύστημα προαγωγών των υπαλλήλων

Ο τρόπος υλοποίησης των προαγωγών των δημοσίων υπαλλήλων ρυθμίζεται στο άρθρο 83 του Υ.Κ. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι οι προαγωγές των υπαλλήλων πραγματοποιούνται ύστερα από κρίση του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, με την συμπλήρωση του προαπαιτούμενου χρόνου στο βαθμό που κατέχουν και σε συνδυασμό με τα ουσιαστικά προσόντα που αναφέρονται στις εκθέσεις αξιολόγησης των υπαλλήλων, σύμφωνα με το άρθρο 82. Αναφορικά με την προαγωγή στον βαθμό Α, ο υπάλληλος πρέπει να έχει υψηλό επίπεδο προσόντων που να είναι συνυφασμένη με την διοικητική ικανότητα, καθώς επίσης και υψηλή βαθμολογική επίδοση στις αξιολογήσεις του.

Ωστόσο, το σύστημα προαγωγών των υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών διαφοροποιείται τόσο σε σχέση με τις διατάξεις του Υ.Κ., αλλά όσο και μεταξύ των κλάδων του. Ενδεικτικά για το σύστημα προαγωγών του Διπλωματικού Κλάδου σύμφωνα με τα άρθρα 351, 352 προκύπτουν τα εξής:

- Για τις προαγωγές των υπαλλήλων του Κλάδου από το βαθμό του Ακολουθού Πρεσβείας έως και το βαθμό του Γραμματέα Α απαιτείται ο ελάχιστος χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό που ορίζεται. Η προαγωγή υλοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών ύστερα από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου.
- Για την προαγωγή των υπαλλήλων από τον βαθμό του Γραμματέα Πρεσβείας Α στο βαθμό του Συμβούλου Πρεσβείας Β απαιτείται εκτός του ελαχίστου χρόνου υπηρεσίας και η κενή οργανική θέση στη βαθμίδα. Επίσης, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εξέταση των υπαλλήλων η οποία οργανώνεται από την Διπλωματική Ακαδημία.
- Η προαγωγή των υπαλλήλων από το βαθμό Συμβούλου Πρεσβείας Α σε Πληρεξούσιο Υπουργό Β διενεργείται με την συμπλήρωση του ελαχίστου χρόνου παραμονής στο βαθμό του Συμβούλου, εφόσον υπάρχει κενή οργανική θέση και σε συνδυασμό με το ότι οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν υπηρετήσει μια φορά σε Αρχή δυσμενών συνθηκών, καθώς και τέσσερα έτη σε διπλωματική Αρχή, τρία έτη σε Προξενική Αρχή και δυο έτη σε υπηρεσία η οποία ασχολείται με ζητήματα Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, οι εν λόγω προαγωγές θεσπίζονται με διάταγμα του Υπουργού , ύστερα από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, η οποία σε περίπτωση που είναι ομόφωνη δεσμεύει τον Υπουργό.

6.2.3. Οι διαφορές στην επιλογή προϊσταμένων

Τα άρθρα 84-86 του Υ.Κ. προσδιορίζουν τις βασικές πτυχές, την διαδικασία και τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες επιλέγονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων των υπηρεσιών του Δημοσίου. Συγκεκριμένα το άρθρο 84 αναφέρει τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την επιλογή των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων. Στη συνέχεια, το άρθρο 85 κατηγοριοποιεί τα κριτήρια επιλογής προϊσταμένων και τα ταξινομεί σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με τον συντελεστή βαρύτητας τους, με αποτέλεσμα να προκύπτει η συνολική βαθμολογική επίδοση του κάθε υποψηφίου για την θέση του προϊσταμένου. Ενδεικτικά για την θέση του προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης, επιλέγονται υπάλληλοι της κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, ενώ ο συντελεστής βαρύτητας σε συνάρτηση με τα αντίστοιχα προσόντα έχει ως εξής:

- 25% Τυπικά, εκπαιδευτικά προσόντα
- 25% Εργασιακή εμπειρία
- 10% Αξιολόγηση
- 40% Δομημένη Συνέντευξη

Επιπροσθέτως, το άρθρο 85 προσδιορίζει λεπτομερώς την μοριοδότηση του καθενός τυπικού ή λοιπών προσόντων όπως για παράδειγμα η επιτυχής αποφοίτηση από την ΕΣΔΔΑ μοριοδοτείται με 275 μόρια και η άριστη γνώση κάθε ξένης γλώσσας με 50 μόρια.

Από την άλλη, το Υπουργείο Εξωτερικών στο άρθρο 424 του Οργανισμού που ρυθμίζει το καθεστώς των Προϊσταμένων Υπηρεσιών, δεν εναρμονίζεται με τις αντίστοιχες διατάξεις του Υ.Κ. Αφενός, δεν προβλέπεται καμία διαδικασία μοριοδότησης των υποψηφίων προϊσταμένων των Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου, αφετέρου ο τρόπος επιλογής επικεντρώνεται στα τυπικά προσόντα και κυρίως στον Κλάδο που ανήκει ο υπάλληλος και την θέση που κατέχει. Σημειώνεται ότι τα καθήκοντα και η επιλογή των προϊσταμένων των Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών, ύστερα από την γνωμοδότηση του Ανώτατου Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι προϊστάμενοι των Α,Β,Γ,Δ,Ε,ΣΤ-Α και Η Γενικών Διευθύνσεων φέρουν υποχρεωτικά τον βαθμό του Πρέσβη ή Πληρεξούσιου Υπουργού Α του Διπλωματικού Κλάδου.

6.2.4. Οι διαφορές ως προς την αυτοδίκαιη απόλυση λόγω ορίου ηλικίας

Το άρθρο 155 του Υ.Κ. αναφέρει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπάλληλοι του Δημοσίου απολύονται αυτοδικαίως από την υπηρεσία τους. Καταρχάς προβλέπεται ότι ο υπάλληλος απολύεται αυτοδικαίως από το δημοσιοϋπαλληλικό σώμα με την συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας του. Στη συνέχεια προβλέπεται η κατ' εξαίρεση αυτοδίκαιη απόλυση του υπαλλήλου, εφόσον κατά το 60^ο έτος του έχει συμπληρώσει τριάντα πέντε έτη πραγματικής και συντάξιμης δημόσιας υπηρεσίας. Τέλος οι μόνιμοι υπάλληλοι που υπάγοντα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου, αλλά δεν υπάγονται στο ασφαλιστικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, εφόσον συμπληρώσουν σαράντα έτη υπηρεσίας στο δημόσιο απολύονται αυτοδίκαια, ενώ σε περίπτωση που δεν έχουν συμπληρώσει τα σαράντα έτη, παρατείνεται η παραμονή τους μέχρι τα 67 τους έτη.

Ωστόσο, στο Υπουργείο Εξωτερικών που διαρθρώνεται σε διαφορετικούς κλάδους υπαλλήλων σε σχέση με τους υπόλοιπους φορείς του δημοσίου, παρατηρείται η διαφοροποίηση των ορίων ηλικίας σε κάποιους κλάδους αναφορικά με την αυτοδίκαιη απόλυση των υπαλλήλων. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 355 του Οργανισμού οι υπάλληλοι του Διπλωματικού Κλάδου καθώς επίσης οι υπάλληλοι που εναρμονίζονται με τους διπλωματικούς υπαλλήλους καθόσον υπάγονται στο ειδικό μισθολόγιο των διπλωματικών υπαλλήλων όπως υπάλληλοι του Επιστημονικού Προσωπικού της ΕΝΥ, του Κλάδου Εμπειρογνομόνων, του Κλάδου ΟΕΥ, αποχωρούν από την υπηρεσία, εφόσον έχουν συμπληρώσει το 65^ο έτος της ηλικίας τους και παράλληλα έχουν συμπληρώσει τριάντα πέντε έτη υπηρεσίας στον Κλάδο που υπηρετούν και όχι στο σύνολο του εργασιακού τους βίου. Σε περίπτωση που κατά την συμπλήρωση του 65^{ου} έτους δεν έχουν συμπληρώσει τριάντα πέντε έτη υπηρεσίας στον Κλάδο, παραμένουν μέχρι το 67^ο έτος της ηλικίας τους. Παρόλα αυτά, υπάρχουν Κλάδοι υπαλλήλων στο Υπουργείο Εξωτερικών, όπου διαφοροποιούνται ως προς την αυτοδίκαιη αποχώρηση του προσωπικού ακόμη και εντός του Υπουργείου, όπως ο Κλάδος Διοικητικού Προξενικού, ο Κλάδος Επικοινωνιών και Πληροφορικής. Ειδικότερα, στα άρθρα 397 και 405 προβλέπεται ως μοναδική προϋπόθεση για την αυτοδίκαια αποχώρηση των υπαλλήλων των εν λόγω Κλάδων, η συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας τους.

6.3. Οι διαφορές στο καθεστώς των αδειών των υπαλλήλων

Το καθεστώς των αδειών των δημοσίων υπαλλήλων ορίζεται και εξειδικεύεται στα άρθρα 48-60 του Υ.Κ. Αντίστοιχα, οι άδειες του προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών προσδιορίζονται στα άρθρα 322 και 323 του Οργανισμού, όπου καταρχάς επιβεβαιώνεται η εφαρμογή των διατάξεων του Υ.Κ. ως προς τις κανονικές άδειες των υπαλλήλων στο Υπουργείο Εξωτερικών. Μολαταύτα, εξαιτίας της ιδιαίτερης φύσης του Υπουργείου, παρουσιάζονται κάποιες διαφοροποιήσεις ως προς τις άδειες του προσωπικού του. Ειδικότερα, προβλέπεται η χορήγηση δίμηνης κανονικής άδειας για τους υπαλλήλους που υπηρετούν σε αρχές δυσμενών συνθηκών διαβίωσης, ενώ για τους υπαλλήλους που υπηρετούν σε απομακρυσμένες χώρες, χορηγείται πρόσθετος χρόνος άδειας, σύμφωνα με την Υ.Α. Π2-52396/2020.

Αναφορικά με το καθεστώς των αναρρωτικών αδειών, στο άρθρο 323 του Οργανισμού προβλέπονται οι διατάξεις του Υ.Κ. με κάποιες διαφοροποιήσεις κυρίως κατά την εκτέλεση υπηρεσίας σε διπλωματικές Αρχές της χώρας στο εξωτερικό. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων απουσιών λόγω αναρρωτικών αδειών για διάστημα που ξεπερνά τους δύο μήνες μέσα σε ένα έτος, ο προϊστάμενος της Αρχής δύναται να εισηγηθεί την ανάκληση του υπαλλήλου στην Κεντρική Υπηρεσία. Τέλος, αναφέρεται ότι η άδεια ανατροφής τέκνου διάρκειας εννέα μηνών που προβλέπει ο Υ.Κ., μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά από τους υπαλλήλους μόνο της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα-Επίλογος

Ο ν.4622/2019 περί Επιτελικού Κράτους επέφερε σημαντικές αλλαγές ως προς τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης στη χώρα. Μεταξύ άλλων, θεσμοθετήθηκαν ενιαίοι κανόνες για την οργάνωση και λειτουργία όλων των υπουργείων που μέχρι σήμερα ήταν κατακερματισμένοι και διάσπαρτοι σε νομοθετήματα και ετερόκλητες διατάξεις. Περαιτέρω, η θέσπιση του Υ.Κ. με τον ν.3528/2007, καθιέρωσε ένα σύνολο ομοιόμορφων ρυθμίσεων αναφορικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων σε όλο το φάσμα της Δημόσιας Διοίκησης της χώρας. Παράλληλα, η εφαρμογή του ΕΣΚ που θεσπίστηκε με τον ν.4440/2016 αποτέλεσε μια σημαντική τομή ως προς τις υπηρεσιακές μεταβολές των δημοσίων υπαλλήλων που εφεξής υλοποιούνται στη βάση μιας κοινής διαδικασίας για το σύνολο των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων του Δημοσίου. Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς, οι αιτιολογικές εκθέσεις των εν λόγω νόμων επισημαίνουν ότι η θεσμοθέτηση κοινών κανόνων για την οργάνωση και λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης συμβάλλει καταλυτικά στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της, ως εκ τούτου και στην βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Αναφορικά με τον Οργανισμό του Υπουργείου Εξωτερικών που θεσπίστηκε με τον ν.4781/2021 και κατάργησε τον προηγούμενο ν.3566/2007, αποτελεί ένα σύγχρονο νομοθέτημα το οποίο μεταρρύθμισε τον μηχανισμό άσκησης της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Ειδικότερα, ο νέος Οργανισμός εναρμονίζει σε κάποιο βαθμό την οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών με τις κατευθυντήριες γραμμές της νομοθεσίας για το Επιτελικό Κράτος ν.4622/2019, όπως για παράδειγμα την δημιουργία της νεοσύστατης Διεύθυνσης Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Εξωτερικών που αποσκοπεί στην υλοποίηση των σχεδίων δράσης του Υπουργείου. Αντίστοιχα, το κείμενο του Οργανισμού ακολουθεί της αρχές της καλής νομοθέτησης σύμφωνα με τον ν.4622/2019 και ενσωματώνει, εκτός των άλλων, τις διατάξεις που αφορούν στη διάρθρωση και τις αρμοδιότητες των Διευθύνσεων του Υπουργείου, οι οποίες μέχρι πρότινος ρυθμιζόνταν μέσω ξεχωριστού προεδρικού διατάγματος. Τέλος, ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών αποτελείται από 451 άρθρα και διαρθρώνεται σε πέντε Μέρη.

Επιπροσθέτως, η οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών παρουσιάζει αρκετές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία. Ειδικότερα, το Υπουργείο Εξωτερικών που αποτελεί τον φορέα άσκησης της εξωτερικής πολιτικής του κράτους παρουσιάζει αρκετές ιδιαιτερότητες που προκύπτουν από την φύση των αρμοδιοτήτων του. Αξίζει να επισημανθεί ότι η άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και η εθνική άμυνα εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους και είναι συνυφασμένες με την υπόσταση του και τον πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας. Υπό αυτό το πρίσμα, ο ν.4622/2019 αναγνωρίζει το ειδικό καθεστώς που διέπει την οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών και στο άρθρο 20 επιτρέπει την κατά παρέκκλιση θέσπιση του Οργανισμού του με τυπικό νόμο μέσω της νομοθετικής λειτουργίας και όχι με προεδρικό διάταγμα που προβλέπει για τα λοιπά υπουργεία. Άλλωστε ο νόμος 4781/2021 που θέσπισε τον Οργανισμό του Υπουργείου Εξωτερικών, φέρει τον τίτλο «Οργάνωση και λειτουργία Υπουργείου Εξωτερικών», σε αντίθεση με τα προεδρικά διατάγματα που θεσπίζουν τους Οργανισμούς των άλλων Υπουργείων και φέρουν τον τίτλο «Οργανισμός Υπουργείου».

Σε επάλληλο επίπεδο, οι βασικές διαφορές στην οργάνωση και λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τα λοιπά Υπουργεία συνοψίζονται ως εξής:

1. Διαφορές ως προς την οργάνωση και λειτουργία μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών Υπουργείων

Αναφορικά με τις διαφορές που προκύπτουν στην οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών των υπουργείων, καταρχάς επισημαίνεται ότι το νομικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Κεντρικής Διοίκησης προσδιορίζεται κυρίως στο Σύνταγμα της χώρας και τον ν.4622/2019. Ειδικότερα, ο ν.4622/2019 προβλέπει τη σύσταση των κάτωθι θεσμών σε κάθε υπουργείο:

- Τη θέση Υπηρεσιακού Γραμματέα που συστήνεται σε κάθε υπουργείο, ενώ το Υπουργείο Εξωτερικών παρεκκλίνει από το ν.4622/2019 μέσω ρητής διάταξης του Οργανισμού, προβλέποντας τη θέση του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα που υποχρεωτικά φέρει πρεσβευτικό βαθμό του Διπλωματικού Κλάδου.
- Τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου για κάθε φορέα του Δημοσίου, οι οποίες δεν θεσμοθετούνται στο Υπουργείο Εξωτερικών. Παρόλα αυτά, η Γενική Επιθεώρηση

του Υπουργείου Εξωτερικών διεκπεραιώνει το μεγαλύτερο μέρος από το φάσμα διαδικασιών και αρμοδιοτήτων που ασκεί η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου στα λοιπά υπουργεία.

- Το καθεστώς των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων στα υπουργεία ρυθμίζονται με ενιαίο τρόπο, ενώ στο Υπουργείο Εξωτερικών παρουσιάζονται διαφορές κυρίως ως προς την επιλογή των προϊσταμένων των Γενικών Γραμματειών. Αντίστοιχα η θέση του Ειδικού Γραμματέα δεν προβλέπεται για το Υπουργείο Εξωτερικών.
- Στη συγκρότηση Συλλογικών Οργάνων Υπουργείων (δυνάμει του Υ.Κ.), τα οποία διαφοροποιούνται σε μεγάλο βαθμό από τα Συλλογικά Όργανα του Υπουργείου Εξωτερικών, δεδομένου ότι αρκετά από αυτά αφορούν στην αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου και δεν θα μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στα άλλα υπουργεία. Ωστόσο, παρουσιάζεται ενδιαφέρον ως προς τα πειθαρχικά συμβούλια του Υπουργείου Εξωτερικών, τα οποία αν και έχουν κάποια κοινά στοιχεία με τα πειθαρχικά και υπηρεσιακά συμβούλια των άλλων υπουργείων, διαφοροποιούνται κυρίως ως προς την συγκρότησή τους.

2. Διαφορές στο ανθρώπινο δυναμικό των Υπουργείων

Ο Υ.Κ. ρυθμίζει το νομικό καθεστώς που διέπει την υπηρεσιακή κατάσταση των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων που υπηρετούν σε κάθε φορέα του Δημοσίου. Μολαταύτα, η υπηρεσιακή κατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού του Υπουργείου Εξωτερικών διαφοροποιείται σε σχέση με τα λοιπά υπουργεία και σύμφωνα με το άρθρο 19 του Οργανισμού, ο Υ.Κ. έχει πεδίο εφαρμογής αποκλειστικά για τα ζητήματα του προσωπικού του υπουργείου που δεν ρυθμίζει ο Οργανισμός. Υπό αυτό το πρίσμα, οι κυριότερες διαφορές που προκύπτουν είναι οι εξής:

- Στις βαθμίδες και στους Κλάδους των υπαλλήλων, όπου ο Οργανισμός προβλέπει την κατηγοριοποίηση του προσωπικού του Υπουργείου Εξωτερικών σε Κλάδους (Διπλωματικός Κλάδος, Κλάδος ΟΕΥ και λοιποί Κλάδοι), ενώ στα υπόλοιπα Υπουργεία σε βαθμίδες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ.
- Στο βαθμολόγιο των υπαλλήλων, όπου στο Υπουργείο Εξωτερικών προβλέπεται διακριτό βαθμολόγιο σε καθένα από τον εννέα Κλάδους, όπως για παράδειγμα για τον Διπλωματικό Κλάδο Ακόλουθος Πρεσβείας, Γραμματέας Α,Β,Γ, Σύμβουλος Πρεσβείας Α,Β, Πληρεξούσιος Υπουργός Α, Β και Πρέσβης, ενώ οι υπόλοιποι

διοικητικοί υπάλληλοι του Δημοσίου κατατάσσονται σε πέντε βαθμούς Α,Β,Γ,Δ,Ε για την κάθε κατηγορία.

- Στις υπηρεσιακές μεταβολές των υπαλλήλων που εντάσσονται οι κάτωθι κατηγορίες:
  - Στην κινητικότητα των υπαλλήλων (μετάταξη, μετάθεση, απόσπαση), όπου καταρχάς επισημαίνεται ότι το ΕΣΚ δεν έχει πεδίο εφαρμογής στο Υπουργείο Εξωτερικών και απαγορεύονται οι μετατάξεις των υπαλλήλων του. Ωστόσο, επιτρέπεται με ειδική διαδικασία εκτός ΕΣΚ, η κατά παρέκκλιση μετάταξη υπαλλήλων από άλλους φορείς σε κάποιους κλάδους του Υπουργείου Εξωτερικών. Αναφορικά με τις αποσπάσεις και τις μεταθέσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών υπερισχύει ο κανόνας της ρύθμισης του καθεστώτος από τον Οργανισμό.
  - Στο σύστημα προαγωγών όπου στο Υπουργείο Εξωτερικών τίθενται ειδικές προϋποθέσεις για τους υπαλλήλους του σε σχέση με τους λοιπούς υπαλλήλους του Δημοσίου και ενδεικτικά αναφέρεται η διενέργεια εξετάσεων από την Διπλωματική Ακαδημία για την προαγωγή των υπαλλήλων από το βαθμό του Γραμματέα Πρεσβείας Α στο βαθμό του Συμβούλου Πρεσβείας Β.
  - Στην επιλογή προϊσταμένων, όπου για το σύνολο των υπαλλήλων διενεργείται με ενιαία διαδικασία σύμφωνα με τον Υ.Κ., ενώ στο Υπουργείο Εξωτερικών επιλέγονται αφενός με βάση τα τυπικά τους προσόντα ως υπάλληλοι του Διπλωματικού Κλάδου, αφετέρου ύστερα από την γνωμοδότηση του Ανώτατου Υπηρεσιακού Συμβουλίου και με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών.
  - Στην αυτοδίκαιη απόλυση λόγω ορίου ηλικίας, όπου εν ολίγοις σε κάποιους Κλάδους του Υπουργείου Εξωτερικών λαμβάνεται υπόψη τα χρόνια υπηρεσίας στο Κλάδο που υπηρετούν και όχι στο σύνολο του εργασιακού βίου των υπαλλήλων.
- Στο καθεστώς των αδειών παρατηρείται μικρή διαφοροποίηση από τις διατάξεις του Υ.Κ. λόγω της ιδιαίτερης φύσης των καθηκόντων των υπαλλήλων και ενδεικτικά αναφέρεται η χορήγηση δίμηνης κανονικής άδειας σε υπαλλήλους που υπηρετούν σε χώρες δυσμενών συνθηκών διαβίωσης όπως Αφγανιστάν, Βενεζουέλα και άλλες.

Προς επίρρωση των παραπάνω, συνάγεται ότι οι διαφορές που προκύπτουν στην λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων του. Ακόμα και οι μικρές διαφοροποιήσεις που φαινομενικά δείχνουν ότι είναι ήσσονος σημασίας μπορεί να οδηγήσουν, τόσο στην επίτευξη της αποστολής του Υπουργείου, αλλά όσο και στη βέλτιστη λειτουργία του. Ενδεικτικά αναφέρεται η άρνηση αδικαιολόγητης μετάβασης στη θέση τοποθέτησης του υπαλλήλου σύμφωνα με τον Οργανισμό συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης του υπαλλήλου, ενώ στον Υ.Κ. δεν υφίσταται αντίστοιχο πειθαρχικό παράπτωμα. Επισημαίνεται ότι η έλλειψη αντίστοιχης πρόβλεψης στον Οργανισμό θα μπορούσε να αποβεί σε βάρος των εθνικών συμφερόντων της χώρας, δεδομένου ότι αρκετοί υπάλληλοι είναι απρόθυμοι να υπηρετήσουν σε χώρες δυσμενών συνθηκών διαβίωσης. Αντίστοιχα, η εκτέλεση υπηρεσίας στο εξωτερικό από τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και υπό αυτό το πρίσμα οι υπάλληλοι οφείλουν να επιδεικνύουν συμπεριφορά που να συνάδει με την αξιοπρεπή εκπροσώπηση της χώρας. Περαιτέρω, η ρητή απαγόρευση των μετατάξεων σε Κλάδους υπαλλήλων όπως ο Διπλωματικός Κλάδος καθίσταται αναγκαία, δεδομένης της εξειδίκευσης που λαμβάνουν οι εν λόγω υπάλληλοι κατά την εισαγωγή και αποφοίτηση τους από την Διπλωματική Ακαδημία. Τέλος, η διαφοροποίηση του Υπουργείου Εξωτερικών ως προς την επιλογή των προϊσταμένων σε Τμήματα, Διευθύνσεις, Γενικές Διευθύνσεις, ακόμα και η επιλογή του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα είναι συνυφασμένη με την ιεραρχία των Κλάδων που ισχύει εντός του Υπουργείου, ως εκ τούτου οι προϊστάμενοι των εν λόγω δομών είναι κυρίως υπάλληλοι του Διπλωματικού Κλάδου με πρεσβευτικό βαθμό.

Βιβλιογραφία

- Political pedia. (2022, 04 26). *Υπουργείο Εξωτερικών*. Ανάκτηση 04 26, 2022, από <https://politicalpedia.eklogika.gr/>: <https://politicalpedia.eklogika.gr/yp-eksoterikon/>
- Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. (2021). *Στο σχέδιο ν4781/2021 του Υπουργείου Εξωτερικών*. Αθήνα: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.
- Εξωτερικών, Υ. (2022, 04 26). *Διμερείς Σχέσεις Ελλάδας*. Ανάκτηση 04 26, 2022, από [mfa.gr](https://www.mfa.gr/dimereis-sheseis-tis-ellados.html): <https://www.mfa.gr/dimereis-sheseis-tis-ellados.html>
- Εξωτερικών, Υ. (2021). *Ετήσιο Σχέδιο Δράσης*. Αθήνα: Υπουργείο Εξωτερικών.
- Καθημερινή. (2020). Ο νέος Οργανισμός του ΥΠΕΞ. *Καθημερινή*.
- Κοιμτζόγλου, Ι. (2005). *Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου*. Αθήνα: Σάκουλας.
- Μακρυδημήτρης, Α. (2010). *Δημόσια Διοίκηση-Στοιχεία διοικητικής οργάνωσης*. Αθήνα: Σάκουλας.
- Υπουργείο Εξωτερικών. (2020). *Αιτιολογική Έκθεση επι του Σχεδίου Νόμου ν.4781/2021*. Αθήνα: Υπουργείο Εξωτερικών.
- Υπουργείο Εξωτερικών. (2022, 05 07). *Αποστολή και Αρμοδιότητες Υπουργείου Εξωτερικών*. Ανάκτηση 05 07, 2022, από <https://www.mfa.gr/to-ypourgeio/domi/apostoli-kai-armodiotites.html>
- Υπουργείο Εσωτερικών. (2019, 10 01). *Οργάνωση και λειτουργία των φορέων της Κεντρικής Δημόσιας*. Ανάκτηση 04 18, 2022, από <https://www.alfavita.gr/sites/default/files/2019-10/egkikliow.pdf>

Παράρτημα: Οργανισμοί λειτουργίας Υπουργείων

1) Οργανισμός λειτουργίας Υπουργείου Οικονομικών

Καταρχάς ο Οργανισμός λειτουργίας του Υπουργείου Οικονομικών έχει θεσπιστεί με το π.δ. 142/2017 και αποτελείται από τρία Μέρη τα οποία διαρθρώνονται σε 101 άρθρα. Ειδικότερα, το Μέρος Α του εν λόγω Οργανισμού αποτελείται από τα άρθρα 1-83 τα οποία επιμερίζονται σε επτά κεφάλαια ως εξής:

- 1) Το εισαγωγικό μέρος της ενότητας (άρθρα 1-4) αναφέρεται στην αποστολή και διάρθρωση του Υπουργείου Οικονομικών
- 2) Το κεφάλαιο Α (άρθρα 5-7) καθορίζει τις υπηρεσίες που υπάγονται στον υπουργό Οικονομικών
- 3) Το κεφάλαιο Β (άρθρα 8-18) περιλαμβάνει τις βασικές πτυχές οργάνωσης και λειτουργίας της Γενικής Γραμματείας Υπουργείου Οικονομικών
- 4) Το κεφάλαιο Γ (άρθρα 19-28) αναφέρεται στην αποστολή, την διάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, αλλά και τις υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτή
- 5) Το κεφάλαιο Δ (άρθρα 29-37) περιλαμβάνει τις οργανωτικές βάσεις της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής
- 6) Το κεφάλαιο Ε (άρθρα 38-70) αναφέρεται στην Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής και αναλύει τις υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτή
- 7) Το Κεφάλαιο ΣΤ (άρθρα 71-78) αφορά στη διάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας και αναλύει τον τρόπο οργάνωσης των υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτή
- 8) Το κεφάλαιο Ζ (άρθρα 79-83) εξειδικεύει την οργάνωση και λειτουργία της Ειδικής Γραμματείας Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος.

Στη συνέχεια, το Β μέρος (άρθρα 84-96) περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν στο προσωπικό του Υπουργείου Οικονομικών. Ειδικότερα, προσδιορίζονται και κατανέμονται επακριβώς το σύνολο των οργανικών θέσεων ανά κατηγορία και κλάδο, ενώ προβλέπονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων.

Επιπροσθέτως, το Γ μέρος (άρθρα 97-101) περιλαμβάνει τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις, όπου οι κωδικοποιημένες μεταβατικές διατάξεις περιλαμβάνονται προσαρμοσμένες στα νέα δεδομένα που επέφερε η θέσπιση του εν λόγω π.δ., ενώ προβλέπεται η κατάργηση του π.δ. 111/2014 που αποτέλεσε τον προηγούμενο Οργανισμό λειτουργίας του Υπουργείου Οικονομικών.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι η θέσπιση των μεταγενέστερων π.δ. 47/2021 και π.δ. 88/2021 τροποποίησαν κάποιες από τις διατάξεις ήσσονος σημασίας του εν λόγω π.δ. 141/2017. Πιο συγκεκριμένα, το π.δ.47/2021 διαρθρώνεται σε οκτώ άρθρα και τροποποιεί ή εμπλουτίζει διατάξεις (άρθρα 2, 11^A, 37, 94) που αφορούν συγκεκριμένες Διευθύνσεις όπως η Αυτοτελής Διεύθυνση Συντονισμού, η Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων Αντίστοιχα, το π.δ. 88/2021 διαρθρώνεται σε τέσσερα άρθρα και περιλαμβάνει προσθήκες στα άρθρα 57 και 64 του π.δ. 142/2017.

Οργανισμός λειτουργίας Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Καταρχάς, ο Οργανισμός λειτουργίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων έχει θεσπιστεί με το π.δ. 5/2022 και απαρτίζεται από τρία Μέρη τα οποία διαρθρώνονται σε 87 άρθρα. Αξίζει να επισημανθεί ότι η δομή του εν λόγω Οργανισμού εναρμονίζεται με τις διατάξεις του ν. 4622/2019 και ταυτίζεται με την δομή του Οργανισμού λειτουργίας του Υπουργείου Οικονομικών. Πιο συγκεκριμένα, το Μέρος Α αποτελείται από τα άρθρα 1-75 και επιμερίζεται σε εννέα κεφάλαια ως εξής:

- 1) Το Κεφάλαιο Α (άρθρα 1-7) αναφέρεται στην αποστολή και διάρθρωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- 2) Το Κεφάλαιο Β (άρθρα 8-19) περιλαμβάνει τις οριζόντιες επιτελικές υπηρεσίες αλλά και τις θεματικές υπηρεσίες που υπάγονται απευθείας στον Υπουργό
- 3) Το Κεφάλαιο Γ (άρθρα 20-31) προσδιορίζει τις υπηρεσίες που υπάγονται στον Υπηρεσιακό Γραμματέα
- 4) Το Κεφάλαιο Δ (άρθρα 32-41) αναφέρεται στις βασικές πτυχές οργάνωσης και λειτουργίας της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου
- 5) Το Κεφάλαιο Ε (άρθρα 42-51) περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν στην λειτουργία της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας
- 6) Το Κεφάλαιο ΣΤ (άρθρα 52-58) καθορίζει την αποστολή και την λειτουργία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας

- 7) Το Κεφάλαιο Ζ (άρθρα 59-69) αναφέρεται στην αποστολή και τις οργανωτικές βάσεις της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ),
- 8) Το Κεφάλαιο Η (άρθρα 70-73) προσδιορίζει την αποστολή, οι αρμοδιότητες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και Εταιρικού Συμφώνου για το πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- 9) Το Κεφάλαιο Θ (άρθρα 74-75) καθορίζει το έργο των Ειδικών Γραμματειών που έχουν συσταθεί στο υπουργείο όπως η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείου Συνοχής (ΕΤΠΑ-ΤΑ), καθώς επίσης και της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Στη συνέχεια, το Μέρος Β (άρθρα 76-84) περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν στο προσωπικό του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ειδικότερα, στο Α Κεφάλαιο (άρθρο 76-82) προσδιορίζονται και κατανέμονται επακριβώς το σύνολο των οργανικών θέσεων ανά κατηγορία και κλάδο, ενώ στο Β Κεφάλαιο (άρθρο 83-84) προβλέπονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των θέσεων ευθύνης του Υπουργείου.

Τέλος, το Μέρος Γ (άρθρο 85-87) περιλαμβάνει τις Τελικές και μεταβατικές διατάξεις όπου εν ολίγοις απαριθμούνται οι διατάξεις που εξακολουθούν να ισχύουν ή που καταργούνται με την θέσπιση του π.δ. 5/2022.

Οργανισμός λειτουργίας Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Οι οργανωτικές βάσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται με το π.δ. 132/2017. Περαιτέρω, η δομή του εν λόγω π.δ. διαρθρώνεται μόνο σε δέκα Κεφάλαια και όχι σε 3 Μέρη και Κεφάλαια όπως στους Οργανισμούς των δυο Υπουργείων που αναλύθηκαν. Ειδικότερα, η διάρθρωση των 75 άρθρων του π.δ. επιμερίζονται στα 10 κεφάλαια ως εξής:

1. Το Α Κεφάλαιο Α (άρθρα 1-4) προσδιορίζει την αποστολή και διάρθρωση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
2. Το Κεφάλαιο Β (άρθρα 5-7) καθορίζει τις υπηρεσιακές μονάδες που υπάγονται στον Υπουργό
3. Το Κεφάλαιο Γ (άρθρα 8-20) αναφέρεται στις υπηρεσιακές μονάδες που υπάγονται στην Γενική Γραμματεία ΥΠΕΝ
4. Το Κεφάλαιο Δ (άρθρα 21-31) περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν στις υπηρεσιακές μονάδες που υπάγονται στην Γενική Γραμματεία Περιβάλλοντος
5. Το Κεφάλαιο Ε (άρθρα 32-41) αναφέρεται στις υπηρεσιακές μονάδες που υπάγονται στην Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος,
6. Το Κεφάλαιο ΣΤ (άρθρα 42-52) ορίζει τις υπηρεσιακές μονάδες που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών,
7. Το Κεφάλαιο Ζ (άρθρα 53- 56) αναφέρεται στις υπηρεσιακές μονάδες που υπάγονται στην Ειδική Γραμματεία Υδάτων
8. Το Κεφάλαιο Η (άρθρα 57-59): περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν στην υπηρεσιακές διατάξεις που υπάγονται στην Ειδική Γραμματεία Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών ΥΠΕΝ
9. Το Κεφάλαιο Θ (άρθρο 60) αναφέρεται σε Κοινές διατάξεις υπηρεσιακών μονάδων του Υπουργείου
10. Το Κεφάλαιο Ι (άρθρο 61-75) καθορίζει τα ζητήματα οργάνωσης του Προσωπικού, καθώς επίσης ενσωματώνει τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, παρατηρείται ότι ο εν λόγω Οργανισμός δεν εφαρμόζει ακραιφνώς τις καλές πρακτικές της καλής νομοθέτησης. Ενδεικτικά ενσωματώνει τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις στο Κεφάλαιο Ι Προσωπικό. Επίσης διαφοροποιείται σε σχέση με τους υπόλοιπους Οργανισμούς που αναλύθηκαν ως προς τον διαχωρισμό

σε τρία Μέρη, ενώ ο εν λόγω Οργανισμός του Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος διαρθρώνεται μόνο σε δέκα κεφάλαια. Μολαταύτα, εναρμονίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό με την δομή που θα πρέπει να έχουν οι Οργανισμοί των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης όπως προβλέπεται στο άρθρο 20 παρ.2 του ν. 4622/19.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης
και Σταθερότητας

Ε.Π.
**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ**
ΙΩΝΕΥ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.)

Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Ταύρος

τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479

www.ekdd.gr